

4/2009

Prospäkkäri

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

www.lemmenhippu.fi

LEM MEN
HIPPU

Koruja Lemmenjoen kultahipuista ja korukivistä

Lemmenhippu on korumallisto, jota valmistetaan Suomen Lapista huuhtotuista kultahipuista ja korukivistä. Korut on valmistettu käsityönä ja jokainen koru on uniikki. Korujen muotokieli ja aiheet tulevat Suomen luonnosta ja erityisesti Lapista ja kullankaivun värikkästä historiasta.

Omista pala
Lapin kultahistoriaa

www.lemmenhippu.fi

Prospäkkäri 4 / 2009

Tässä numerossa:

4 - 5	Pääkirjoitukset
8 - 11	Sotajoelta tunnistettu rubiini, Kari A. Kinnunen
12 - 23	Lapin kulta 140, vaelluskursio Ivalojoelle, Tuija Elminen
24 - 31	Pyrkyrien palstan historiaa, Mullis'
32 - 33	Sallan Aatsingin ylitöntöruuhkan kultapotentiaali, Eelis Pulkkinen
34	Lemmenjoen kulta-alue
35 - 36	Tähän on tultu - Miten eteenpäin? Aarne Alhonen
37	LKL:n perinteinen kultakuvauskisa pyörähti käyntiin
38 - 39	Henkilöuutiset, merkkipäivät
41	Metsähallituksen tiedote lupakäytännön muuttumisesta

Prospäkkäriin aineisto on tekijänoikeuslain suojaama ja julkaistujen artikkelien ja kuvien osittainenkin lainaaminen tai kopiointi täten kielletään.

Prospäkkäri

Lapin Kullankaivajain
Liitto Ry:n jäsenlehti

33. vuosikerta
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:
Kai J Rantanen

Toimitus:
PL 86, 99871 Inari

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 312 € (2. kansi)
1/1 s. 240 €
1/2 s. 162 €
1/3 s. 108 €
1/4 s. 84 €

Graafinen suunnittelu
ja taitto: Liisa Hertell,
LH Viestintä

Paino:
Esa Print Oy, Tampere

Hallitus

Puheenjohtaja:
Jouko Korhonen
Haukiputaantie 752
90910 Kontio
jouko.korhonen@kultaviiste.inet.fi
p. 040 344 2200 (klo 17
jälkeen)

Varapuheenjohtaja:
Mika Telilä
Torisevantie 55
37310 Tottijärvi
puh: 0400 631 196,
fax: (03) 5128 127
mika.telila@kolumbus.fi

Sihteeri: Kai J Rantanen
PL 57, 99871 Inari
puh: 040 7746 773
mullin.mallin@gmail.com

Jukka Kela
Pehkoskuru,
99885 Lemmenjoki

Esko Orava
Mellantie 14,
97220 Sinettä

Hannu Viranto
Eteläranta 42
96300 Rovaniemi

Jouni Patokallio
Sylventie 4, 99800 Ivalo
puh. 040 715 4031

PANKKITILIT:
Jäsenmaksut vain tälle tilille:
Nordea 217738-4977
Muut maksut:
Nordea 120130-103183

JÄSENASIAT

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry, PL 86, 99871 Inari
puh. 0400 836 500
s-posti: info@kullankaivajat.fi
kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Mullis', päätoimittaja

Painavat kullat, kepeät mullat

Vuosikymmenen vaihteen jälkeen voidaan loilottaa varttuneemmalle väelle tuttua Liemolan Lars-Erikiä mukaillen ”Näin huusi viimeinen tuo prospäkkäri: Lapin lääniä enää ole ei!”

Vuoden vaihtuessa Lapin lääni lakkautetaan osana valtion aluehallinnon uudistamishanketta.

Kaivoslakityöryhmän hengentuoksen sisään kääritty latenttinen fakta taas on se, että esitetystä muodosta toteutuessaan se tappaa maan pohjoisimman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuualueelta (aiemmin; Lappi) kullankaivajat sukupuuttoon.

Joku tuleva vuosikokous voi vaikkapa Lapin Kullan syntysijoilla Lahdessa kokoontuessaan muuttaa yhdistyksen nimen muotoon Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueen Kullanhuuhdonnan Harrastajien Liitto Ry.

No, paljon on tehty – ja vaikea keksiä mitä olisi vielä enemmän voitu tehdä. Tätä kirjoitettaessa maan hallitus ei vielä ole pystynyt antamaan eduskunnalle yksimielistä esitystä uudeksi kaivoslaiksi. Ilmeisesti asiasta käydään edelleen kovaa poliittista vääntöä ja siellä on meidänkin tulevaisuutemme kaupankäynnin kohteena.

Päätöksen jälkeen tulee taas aika reagoida ja pyrkiä vaikuttamaan, mutta nyt voi hetkeksi rentouttaa hartiasuodun lihaksen ja kääntää ajatukset johonkin vähän kevyempään aiheeseen kuin kaivoslakiuudistukseen.

Esimerkiksi kuolemaan ja hautajaisiin.

Tässä lehdessä on tarinaa Pyrkyreitten palstasta, kullankaivajien viimeisestä valtauksesta Inarin hautausmaalla. Ottamatta kantaa siihen, onko LKL kannanottaja Inarin sr:n kirkkomaan täytöstä tai onko srk päättävältainen kultamiehille paaluttamansa ”valtauksen” käytöstä, on selkeästi aika pohtia tulevaisuutta.

Syksyllä liiton viimeisen perustajajäsenen hautajaisten yhteydessä oli mitailtu Pyrkypalstan käyttöastetta. Niin aito kuin kullankaivajien hautarivistön nimi – Pyrkyreitten palsta – on-

kin, on jäljellä olevan kapasiteetin käytöstä valinnut jonkinlainen näkemyksellinen konsensus.

Ääni kansan syvistä riveistä esitti vuonna 2002 tuhkaurna-alueen perustamista Pyrkypalstan yhteyteen. Nykyään valtaosa kullankaivajista on jostain ihan muualta kuin Inarista. Jostakin, missä he eivät ole hukanneet kaikkia sosiaalisia siteitä ja ihmissuhteitaan pienissä kammeissa ja kömmänöissään, vaan välittävä ja rakastava suku on läsnä ihan livenä.

Samalla he ovat kuitenkin sosiaalistuneet kullankaivuperinteeseen ja tuntevat itsensä aivan oikeutetusti kullankaivajiksi. Jollakin voi käydä mielessä ajatus paikasta Pyrkyreitten palstalla. Ja meitä on jo nyt yli 3000 jäsentä...

Tämän muistolehtoidean atomihila oli seuraavanlainen: vainajan sukulaiset saavat hautajaiskaffett kotoseudulla Ikaalisissa tai Kouvolassa tai Vantaalla. Vainaja tuhkataan ja tuhkaurna tulee postiauton kyydissä Siwan matkahuoltoon Inariin.

Liiton kulloinenkin toiminnanjohtaja käy kätkemässä urnan maan poveen, kumartaa kevyesti keloristin suuntaan ja ruuvaa pronssilaitan ”Emäsuoni”-muistopaaluun.

Kulkee sitten ryhdikkäin askelin Inarin Kultahoviin, vainajaa ihmisenä ja kullankaivajana kunnioittaakseen vetelee jaloviinaryypyn peskiin ja tuijottaa miettieliään Juutuanjoen Alakosken kuohuihin pohtien maailmankaikkeuden suuria kysymyksiä.

Aito win-win tilanne.

Välitilinpäätös

Vuoden kääntyessä loppuilleen on tapana katsahtaa taaksepäin. Suomalaisen kullankaivun osalta tapahtui paljon merkittäviä asioita. Suurta loppunäytös-ä odotellessa on välitilinpäätöksen aika.

Yhdistyksemme viestintää on jossakin määrin arvosteltu yliampuvaksi, jopa oman jäsenistön keskuudesta. Kertaan vielä että lakimuutos on oikeasti lakkauttamassa Lemmenjoen ammattikaivajien elinkeinon. Ihan oikeasti sinne investoidut sadat tuhannet eurot ovat haihtumassa ilmaan. Siellä asuvien kaivajien kotipaikasta ja olemassa olon oikeutuksesta käydään parhaillaan ihan oikeasti oikeutta. Kaikki tämä on totta tänään.

Jos LKL ei jäsenistönsä edunvalvojana siitä pidä meteliä niin kuka sitten? Jos LKL ei käytä varallisuuttaan tämän taistelun tukemiseen, niin mihin niitä rahoja oikein säästetään?

On myös kiitosten aika.

LKL kääntyi jäsenistönsä puoleen hakiessaan lisää vaikutuskanavia poliittisiin päätäjiin. Vieläkin on aikaa vaikuttaa lainsäätäjiin, mutta jo tässä vaiheessa voidaan todeta että kontakteja luotiin ja niillä on vaikutusta. Siitä kiitos Teille kaikille.

Kesän ja syksyn aikana saamamme mediahuomio ei ole tullut itsestään. Senkin eteen on töitä tehty. Rivijäsenistä haluan nostaa esiin tässä yhteydessä kaksi nimeä. Ilman lentokapteeni Kalle Rajalan avuliaisuutta olisi TV-näkyvyttemme ollut olema-

ton. Kullankaivaja-freelancer-valokuvaaja Pekka Fali oli oma-alotteinen liikkeellepaneva voima Suomen Kuvalehden kiinnostuksen saamisessa asiaamme. Tästä heille suuri kiitos.

Muuan naisten lehti kirjoitti äskettäin Nuuksion kansallispuistosta ylistävään sävyyn. Puiston erinomaisuutena pidettiin sitä että sinne voi mennä taksilla ja tulla helikopterilla takaisin. Kun kansallispuistoja tähän tyyliin etelässä käytetään, lienee turha hakea hyväksyntää ajatukselle että puistossa joku voisi asua ja töitä tehdä...

Lopuksi haluan evästää kaivoslaista ja kohtalostamme päättäviä kansanedustajia kenraali Adolf Ehrnroothin sanoin:

"Se on ihmeellistä miten vähän yhteen aikaan Suomen vaikuttajapolvi tunsi kansansa lähimenneisyyttä. Vedettiin risti sen yli ja lähdettiin taivaltamaan eteenpäin unohtaen, että kansa, joka ei tunne menneisyyttään ei hallitse nykyisyyttään eikä ole valmis rakentamaan tulevaisuutta varten."

LKL:n jäsenmaksu nyt 22 euroa

Maksa omatoimisesti

LKL:n vuosikokous 28.3.2009 vahvisti vuoden 2010 jäsenmaksun suuruudeksi 22 € ja liittymismaksuksi 10 €.

Tarkistettuasi jäsenmaksutilanteesi tämän Prospäkkärin osoiteprintistä, voit maksaa 22 euroa jokaiselta puuttuvalta vuodelta LKL:n jäsenmaksutilille Nordea 217738-4977.

Käytä viitenumerona jäsennumeroasi, joka on nimesi yläpuolelle merkitty numerosarja tämän lehden takakannessa. Eräpäivä on 2.2.2010.

Kirjanpitäjän sielunrauhan säilyttämisek-

si kullalla maksetun jäsenmaksun määrä päätettiin sitoa kiinteästi vuosikokouspäivän kullan maailmanmarkkinahintaan + 10 %. Määräksi tulee 1,0647 grammaa, eli järjelliseen tarkkuuteen pyöristettyä 1,1 grammaa.

Viimevuotiseen tapaan jäsenmaksun yhteydessä voi maksaa vapaaehtoisen kolehtimaksun. Hallitus tekee seuraavassa kokouksessaan päätöksen tulevan kolehtimaksun kohteesta. Kohde tullaan ilmoittamaan kotisivuillamme sekä seuraavassa Prospäkkärissä.

Kaikkien hässäköiden paha äitipuoli

Jäsenmaksumerkinnät 2009

Kyllä asiat saa sotkettua, kun oikein kovasti yrittää. Ja ministeri **Pekkarisen** luuli ainakin olevan tyytyväinen; Prospäkkärin jäsenmaksujen omavalvontasekoilulla on ollut työllistävä vaikutus, kun puolisen miljoonaa esimerkiksi sääntöjä jäsentä on ottanut yhteyttä toimistolle oikaistakseen tekemämme karkean virheen.

Lyhyesti selitettynä kävi niin, että Prospäkkäristä 2/09 jäivät maksumerkinnät kokonaan pois. Prospäkkärin 3/09 mennessä painoon päivitettiin jäsenrekisteriä pyörittävä ohjelma, ja uusi päivitys reagoikin hiukan eri tavalla painotaloa varten poimittujen tietojen muokkaamiseen: lopujen lopuksi ihan jokainen sai jonkun ihan toisen jäsenen jäsenmaksutiedon lehensä osoiteprinttiin.

Monet tarkistivat statuksensa, ja olivat yllätettyinä tultuaan valituksi kunniajäseneksi, vapaa-

jäseneksi tai työ- ja elinkeinoministeriön kaivosylitarkastajaksi (ps. Tarja, virkanimityksesi on nyt peruttu...).

Luonnollisesti eniten ihmetystä herätti se, jos tiliotteet väittivät ihan muuta kuin Prospäkkärin osoitetarra. Itse jäsenrekisterissä merkinnät ovat kaiken aikaa olleet tiptop ojennuksessa, ja jokaisesta maksusuorituksesta on paperiprintit kymmeneltä vuodelta.

Rusinana hernekeitossa oli se, että painotalo oli muuttanut osoiteprintin asemointia niin, että väitetyt tiedot eivät olleetkaan enää väitetyillä paikoilla.

Nyt väitän että osoiteprintissä ylimpänä on jakoaluemerkintä, sen alla ikioma jäsenmaksutilanteesi, sitten viitenumerona käytettävä jäsennumerosi ja lopuksi omat tekniset tietosi.

Tarkista tilanteesi, ja reagoi tarvittaessa ed. numeron mukaisin ohjein.

Kultaristeily

Tukholmaan M/s Mariellalla

22.–24.1.2010

PÄÄTEEMA: Kohti emäkallioita ja harkkokasoja
vai kohti harmonista harrastusta – näkokulmia
kullankaivajan ikuiseen ristiriitaan.

Kuinka tämä mies menettelisi, jos hän löytäisi oikean kulta-suonen. Mitä sitten tapahtuisi? Puskeutuisivatko rataakiskot sittenkin yli tunturin ja porat iskisivät kallioon? Pölyä, savua, kätinää, jylinää! Koko tuo elämä, jota hän piti harhaan menneenä ja epäterveenä, jota hän oli paennut, levenisi tännekin. Ja hänessä itsessään olisi syy siihen.

Pentti Haanpää (1964)

MATTI MYÖHÄINEN? KYSY MAHDOLLISIA PERUUTUSPAIKKOJA

Heli Rapakko 040 593 5337 tai heli.rapakko@gmail.com

Katso seminaariohjelma Prospäkkäristä nro 3/2009. Ohjelma löytyy myös Lapin Kullankaivajain Liiton kotisivuilta www.kullankaivajat.fi. Huom! Ohjelmassa ilmoitetusta poiketen perjantain verryttelyseminaari alkaa jo klo 14:15 eikä 14:50.

HINNAT / HENKILÖ

jäsen / ei-jäsen

120 / 130	A4-hytissä
134 / 144	A3-hytissä
162 / 172	A2-hytissä
247 / 257	A1-hytissä

Hinta sisältää risteilyn valitussa hyttiluokassa sekä seminaariohjelman mukaiset tarjoilut.

Perjantai-iltapäiväseminaari risteilyyn osallistuvalla 5 e / henkilö. Muut LKL:n, SJHY:n, Geologisen seuran jäsenet: 10 e / henkilö. Ulkopuoliset 20 e / henkilö.

Maksut LKL:n tilille 800010-70774683. Maksuun tarvittavan viitenumeron saatte ilmoittautumisen yhteydessä Heliltä.

Ohjelman osittaiset muutokset mahdollisia.

Eero Iivosen Sotajoen Halvarinniemestä löytämä rubiini eri suunnista kuvattuna. Muodoltaan enemmän spinelliä kuin korundia muistuttavan kiteen läpimitat ovat 12, 11 ja 9 mm. Paino on 1,72 g eli 8,60 karaattia. Viirukkeisten kidepintojensa perusteella tämä rubiini on ollut osa isompaa rubiinikiteiden sikeröä. Kuva: Kari A. Kinnunen.

Sotajoelta tunnistettu *rubiini*

Miessijoen rubiini- ja safiirilöytöjen jälkeen olen määrittänyt kymmenien suhteellisen hyvälaatuisten korundien kirkkautta ja spektrejä Lemmenjoen, Ivalojoen ja Tankavaaran alueilta. Näytteitä ovat tuoneet ja lähettäneet kullankaivajat, kultasepät, kiviharrastajat ja keräilijät. Lopulta työ tuotti tulosta kun Sotajoelta kymmenkunta vuotaa sitten poimittu punainen korundi osoittautui jalokiviluokan punaiseksi korundiksi eli rubiiniksi.

Tämän rubiinin on löytänyt pitkänlin-

jan kullankaivaja **Eero Iivonen** "Kultamiehen kyynel" -valtaukseltaan Sotajoen Halvarinniemenstä noin neljä kilometriä Ivalojoelta etelään. Aluksi Iivonen arveli oudon mallista punaista kidettä fluoritiksi, mutta kovuus viittasi korundiin tai spinelliin. Näillä arveluilla Iivonen lähetti sen lopulta minulle tarkempaan määrittelykseen.

Laboratoriotutkimukset osoittivat Eero Iivosen löydön rubiiniksi, kuten tuloksista ilmenee. Tunnistaminen ja taustojen tarkistus edellytti monen laboratoriotason laitteen käyttöä ja tulosten puntarointia ajan kanssa.

Malminetsintää alunperin harrastanut hämeenlinnalainen Eero Iivonen on kaivanut kultaa yli kolmekymmentä vuotta Harrijoella, Halvarinniemessä ja lopulta Palsiojalla. Iivonen siirtyi kullankaivuuseen kun kotimaiset malmiyhtiöt lopettivat kansannäytteiden vastaanottamisen. Kuva: Eero Iivosen kotialbumi.

Tutkimustulokset

- ▶ **PAINO:** 1,72 g, 8,60 ct
- ▶ **OMINAISPAINO:** 4,0 (laboratoriovaaka, Arkhimedeen periaatteella)
- ▶ **LÄPIMITAT:** 12 x 11 x 9 mm
- ▶ **MORFOLOGIA:** Osa rubiinikidesikeröstä. Kiteiden kontaktipinnat viirukkeiset. Habitus pseudo-oktaedrinen, romboedrinen (stereomikroskooppi ja digitaalikaamera, kuva-analyysiohjelma ImageTool)
- ▶ **TAITEKERROIN:** tasaisilta rakoamispinnoilta mitattuna 1,76–1,77 (Dialdex refraktometri)
- ▶ **LÄPINÄKYVYYS ELI KIRKKAUS:** 1,8–2,0 mm eli selvästi rubiiniluokkaa (polarisaatiomikroskooppi, mikrometriluokan optinen syvysmittari)
- ▶ **VÄRI:** hyvin tumman punainen, värikoodi 5 R 2/6 (Munsell värikomparaattori)
- ▶ **PYÖRISTYNEISYYS:** hyvin särmikäs, 0 (sedimentologinen Powers vertailuasteikko)
- ▶ **OPTINEN SPEKTRI:** kromin viivat punaisella (OPL diffraktiospektroskooppi)
- ▶ **FLUORESENSSI:** pitkässä ja lyhyessä UV säteilyssä voimakkaasti punaisena fluoresoiva (UV-elohopealamppu)
- ▶ **KEMIALLINEN KOOSTUMUS:** Alumiinioksidia (SEM EDS laitteisto, Marja Lehtonen GTK)
- ▶ **SULKEUMAT:** Levymäinen grafiittisulkeuma ulkoreunalla, pituus 0,4 mm, paksuus 0,08 mm (EDS varmennus). Muita sulkeumia Fe-klooriitti ja monatsiitti (EDS varmennus). Lisäksi fluidisulkeumien tasojä (stereomikroskooppi, polarisaatiomikroskooppi). Neulamaiset sulkeumat puuttuvat.

TULOSTEN TULKINTA

Eero Iivosen kiteen kemiallinen koostumus, taitekertoimet, ominaispaino, kirkkaus ja optinen spektri osoittavat sen olevan jalokiviluokkainen, kromin värjäämä punainen korundi eli rubiini. **Marjut Telilän** löytämiin Miessin rubiineihin verrattuna näyte on kirkkautensa puolesta kaksi kertaa laadukkaampi. Kansainvälisessä kivikaupassa sen laatu jäisi kuitenkin korkeintaan keskin kertaiseen, sillä parhaimmat rubiinit ovat moninkertaisesti kirkkaampia ja syvemmän punaisia kuin tämä Sotajoen rubiini.

Erikaisen pseudo-oktaedrisen kidemuodon ja reunojen vähäisen pyöristymisen ta-

kia oli lisäksi aiheellista varmistaa, ettei Sotajoen rubiini olisi vaikkapa synteettinen uudentyypinen (flux melt) rubiini. Näille synteettisille rubiineille diagnostisia platina- tai hopeasulkeumia ei kuitenkaan SEM EDS tarkistuksissa havaittu. Kysymyksessä on siten aito luonnon rubiini. Sotajoen rubiinista

tunnistetut sulkeumat grafiitti, Fe-kloriitti ja monatsiitti sopivat nekin hyvin Lapin kullanhuuhdonta-alueiden korundeihin - mutta myös muiden maiden löytöpaikkojen rubiineihin.

Käytetyillä analyysi- ja havaintomenetelmillä ei siis löydetty kiistattomia todisteita siitä, etteikö kysymyksessä olisi nimenomaan Lapista löytynyt rubiini luokan korundi. Näiden tietojen pohjalta, ja huomioiden löytäjän pitkän kullankaivajataustan ja laajan kokemuksen, Sotajoen rubiinia voi pitää ensimmäisenä jalokiviluokan korundina tältä huuhdonta-alueelta. Lapin ja Suomen ensimmäiset rubiinit määritettiin vasta pari vuotta sitten Marjut Telilän 1990-luvulla Miessiltä Lemmenjoen alueelta keräämistä korundeista. Niistä ja Miessin safiireista on kerrottu Prospäkkärin aikaisemmissa numeroissa.

Aiheesta lisää

Kinnunen, Kari A. (2007) Safiiri Miessin latvoilta. Prospäkkäri 31 (1), 11–14.

Kinnunen, Kari A. (2008) Lapin ensimmäisen rubiiniksi luokiteltavan punaisen korundin ominaisuudet. Prospäkkäri 32 (3), 27–32.

Kinnunen, Kari A. 2008. Rubiineja Lapista Miessijoelta. 15 s., 1 liites. Geologian tutkimuskeskus, arkistoraportti, M19/3812/2008/34. Verkossa: http://arkisto.gsf.fi/m19/3812/m19_3812_2008_34.pdf

Kinnunen, Kari A. ja Johanson, Bo (1993) Raportti korukäyttöön vuosina 1981-1990 huuhdottujen korundien mineralogiasta, gemmologisista ominaisuuksista ja löytöhistoriasta Lemmenjoen alueella Puskuojalla. 17 s., 6 liites. Geologian tutkimuskeskus, arkistoraportti, M19/3811/93/1. Verkossa: http://arkisto.gtk.fi/m19/3811/M19_3811_93_1.pdf

Eero Iivonen kehitteli jo 1990-luvun alussa Harri Jokisen kanssa kestohittituotteensa. Siinä on taidolla ja tyyllillä yhdistetty pieni kultahippu lasiin. Kaulariipus on ristitty ”Kultamiehen Kyyneleeksi”. Riipuksen pituus on 37 mm ja hipun 3,6 mm. Kuva: Kari A. Kinnunen.

Ivalojoki näyttäytyy Pahaajan reitiltä saapuvalla kulkijalle.

Lapin kulta 140

Vaellusekskursio Ivalojoen Kultalaan 14.–18.6.2009

*Monet tunnetut geologit ja vuori-insinöörit olivat aikoinaan mukana luomassa Lapin kullan tarinaa. Geologisen komisionin ensimmäinen johtaja Karl Adolf Moberg (1840–1901) toimi vuorimestarina Ivalojoen Kultalassa kultaryntäyksen alkuvuosi-
na. Hänen seuraajansa, kallioperägeologi J.J. Sederholm (1863–1934) johti Lappiin suuntautunutta tutkimusretkikuntaa vuonna 1898. Tutkimusmatkan seurauksena perustettiin kalliokullan etsintään keskittynyt Prospektor-yhtiö (1902–1904). Prospektor-yhtiön kaivospäällikkönä toimi vuori-insinööri Emil Sarlin (1875–1956), josta tuli myöhemmin Paraisten Kalkkivuori Oy:n pitkäaikainen toimitusjohtaja. Mainetta geologit Pentti Eskola (1883–1964) ja Aarne Laitakari (1890–1975) olivat mukana Oy Ivalojoki Ab:n (1924–1926) toiminnassa*

Ivalojoen halkoo komeana erämaista metsämaisemaa silmiemme edessä. 140 vuotta sitten noilla rannoilla työskenteli satoja ihmisiä kuumeisesti kaivaen maata lapioilla, kuljettaen, rännäten, kasaten uudeen maa-aineksia ja kiviä. Rakennettiin myös kämppejä, muodostettiin yhtiöitä.

Nyt se on muuttunut historiaksi ja tarinoiksi. Joki virtaa niin kuin ennenkin, mutta rannat niillä seuduilla ovat hiljaiset. Kultalan Kruununasema on kunnostettu historialliseksi nähtävyydeksi ja sinne kulkee selkeä vaellusreitti Pahaojalta, Sotajoelta. Silloin paikalla oli töissä geologeja valtion virkamiehinä tai omissa yhtiöissään. Nyt meitä oli kesäkuun 2009 muutamana päivänä Kultalassa 14 geologia ja lisäksi geofyysikkoja ja muita tavalla tai toisella kiven tai kullan kanssa tekemisissä olevia henkilöitä. Tämä kyllä saattaa olla ennätysmäärä geologeja yhtä aikaa siinä kartanossa.

Suomen Geologinen Seura on muutamina viime vuosina järjestänyt geologisia ekskursioita Suomessa ja lähiseuduilla. Kun tänä vuonna tuli 140 vuotta täyteen Lapin kultahistorian alkamisesta ja sattui seuran hallituksessa olemaan muutama Lapissa kullankaivuunkin merkeissä harhaillut henkilö, niin mikäpä silloin parempi ekskursio on paikka kuin historialliset kultamaat Lapissa, pääkohteena Ivalojoen Kultala.

Matkaan saatiin seuran oman väen lisäksi kultamaiden oppaita Lapin Kullankaivajain Liitosta (taitavat tosin olla myös seuran jäseniä). Kaiken kaikkiaan matkassa oli 25

Liisa Hertell

Matkalaiset ennen laskeutumistaan Ivalojoen kanjoniin. Vasemmalta takarivissä: Jaana Halla, Jussi Palmu, Kimmo Kosonen, Maija Haavisto-Hyvärinen, Arto Koskiahde, Pekka Lammi, Liisa Kivekäs, Lumikki Osara, Terhi Pellinen, Ilmari Haapala, Eero Pokki. Vielä taaempänä: Seppo Elo, Peter Johansson, Sirpa Märsylä (vähän piilossa), Pertti Koivistoinen. Eturivissä: Sakari Kopo, Anja Arkonsuo, Carola Eklundh, Katriina Ruskeeniemi, Kirsti Loukola-Ruskeeniemi, Tuija Elminen, Hilkea Pokki. Kuvasta puuttuu kuvan ottaja, Liisa Hertell.

henkeä. Työikäisiä, eläkeläisiä, pari nuortakin oli raahattu mukaan. Useimmat eivät olleet kultamailla käyneet aiemmin. Jotkut eivät olleet myöskään laisinkaan vaeltaneet ja joillain taas oli paljonkin kokemusta. Tämä näkyi vaihtelevassa varustuksessa: kerrostalon kokoisista rinkoista pikkureppuihin ja maastokengistä Hai-saappaisiin. Kaikki pärjäsivät mainiosti.

VUOTSO

Kemin Liikenteen bussi, kuljettajana **Erkki Vitikainen**, keräsi matkaanlähtiä Rovaniemen asemilta ja saapui Vuotsoon GTK:n tukikohtaan, josta juuri ja juuri saatiin yösijat jokaiselle. Ensimmäisen illan ohjelmaksi riitti ruokailu ja saunominen.

Oli hyvä levätä kunnolla ennen ensimmäistä patikointipäivää. Seuraavana aamuna oltiinkin pirteitä ja koukattiin Kaarle Kustaan kaivoksen kautta Pahojalle.

KAARLE KUSTAA KAIVOS

Emme edenneet kultahistoriassa aikajärjestyksessä vaan logistisesti mielekkäimmällä tavalla. Täten ensimmäisen kohteen toiminta sijoittui vuosiin 1902-1904. Kaarle Kustaan kaivos on yksi Prospektor-yhtiön kohteista, jossa on etsitty kalliokultaa. Paikalla on Kultamuseon laittamat opastaulut, joissa kerrotaan louhintatavoista. Kuilu oli muutaman metrin levyinen reikä maassa, kaivettu ainakin 30 metrin syvyyteen.

Tässäkin on löytynyt kultaa, mutta ei kovin syvältä kuitenkaan. Hankaluutena oli kuilujen täyttyminen vedellä. Nytkin ne ovat vedellä täyttyneitä eikä näy kuinka syvälle reikä nykyään jatkuu. Kasvillisuus on valannut paikan ja jäkälät peittävät kiviä. Tämä retkikohde, kuten koko retki sijaitsi granulittialueella. Kivikasassa erottui lopulta kyllä kultaesiintymiin soveltuvia hematitiitti- ja kvartsipitoisia breksiakappaleita.

Tuija Elminen

Peter Johansson kertoo Laanilan alueen kultahistoriasta kultareitin alkupäässä.

Liisa Hertell

PAHAOJA

Bussi jätti meidät Pahaojan parkkiin, josta kävelimme tietä pitkin Sotajoen rantaan.

Mahdoton rautahökötys kököttää siellä kivikossa katoksen alla. Tämä vanha höyrypannu on 1920-luvulta, osa Lapin Kulta Oy:n historiaan. Tällöin alkoi koneellinen kullankaivu. Paljon työtä on tarvinnut tehdä moisten tavaroiden rahtaamiseksi rantaan, alkajaisiksi avata tieura. Koneilla on siirretty ja käsitelty maamassoja. Tämä tuskin on koneellisestikaan ollut helppoa, niin kivistä ja lohkareista näyttää olevan. Alueella kuitenkin saatiin hyviä ja runsaita kultasaaliita.

Nyt kaivuujäljet ovat muuttuneet historiallisiksi. Lohkareikkoja ja uomia ei saa enää kaivaa eikä entisöidä luonnonmukaisiksi. Silti ne hiljalleen muuttuvat kun joki kul-

Tuija Elminen

Kissankäpälä aukeamassa Pahaojalla.

jettaa hiekkaa, kertyy maannosta ja kasveja ilmaantuu. Täälläpäin on myös nykyään pienimuotoista kaivutoimintaa. Mm. matkan järjestäjät ovat hääranneet lähistöllä joskus lapioden kanssa. Jo käsitellyiltä alueilta voi löytyä hippusia, jotka ovat aikanaan ”läpäisseet” rihlat ja vaskoolit tai kaivamattomilta paikoilta jotain – ei kuitenkaan suuria määriä. Pankki on aikanaan käytännössä räjäytetty ja tyhjennetty. (Paik-

kaa kutsuttiin Maailmanpankiksi, engl. bank=ranta, myös räjäytyksiä suoritettiin kaivutoiminnassa.)

Peter Johansson ja **Ilmari Haapala** kertoivat monta mielenkiintoista tarinaa Lapin Kulta-yhtiöstä. Kävimme katsomassa myös

Liisa Hertell

Aurinkoiset vaeltajat, Liisa Kivekäs (vas.) ja Maija Haavisto-Hyvärinen matkalla Pahaojalla Kultaan. Kunnon rinkat ovat 80- ja 60-luvuilta.

Jaana Halla

Pahaojan kämppää, joka alun perin oli Lapin Kulta Oy:n tukikohta. Kultala Säätiö on kunnostanut sen ja nykyään se toimii Met-sähallituksen autio- ja varaustupana.

Tuija Elminen

Janne (oik.) ja Jaakko taiteilivat Kultalassa ravintolatasoista ruokaa, otsalampun valossa. Keittiö oli pilkkopimeä - valaistus tässä tulee kameran salamasta.

Liisa Hertell

PAHAOJA - IVALOJOEN KULTALA

Kaunis päivä osui ensimmäiselle vaellusrupeamalle. 12 kilometriä Pahaojalta Ivalojoen Kultalaan taittui leppeissä tunnelmissa kauniita maisemia ihaillen ja välillä eväitä popsien. Yhteinen evästauko tarjosi oppaalemme Peterille tilaisuuden kertoa seudun maaperägeologiasta. Harju, jolla istuskelimme, kulkee lounas-koillisuuntaisena, ja yhtyy koillisessa Ivalojokeen Ritakosken tienoilla. Siitä alavirtaan joki muuttuukin hiekkaiseksi ja meanderoivaksi, kun se ylempänä on kallioinen ja kivikkoinen.

Joukon kulkunopeus oli melko epätasainen, mutta kukin sai kulkea vauhtiensa. Mieliala oli leppoista ja alkupään väki tuskin hermoili, kun joutui odottelemaan tai loppupää tuskin koki ahdistusta että olisi pitänyt köpötellä kovempaa kuin jaksoi. Yhteiskuvat otettiin ennen laskeutumista Ivalojoen kanjoniin.

Vaelluksen erikoisluonteeseen kuului, että matkan ruokia ei tarvinnut kantaa mukanaan. Saavuttuamme Kultalaan juhlaruoka alkupaloiheen, jälkiruokineen, ruokajuomineen kuitenkin yllätti kaikki. Kokki **Janne Henttunen** Inarin Taimenesta ja hänen

Tuija Elminen

Kyllä kannatti patikoida tähän ravintolaan!

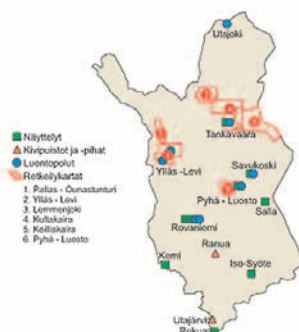
Geologinen retkeilykartta.

Monipuolinen tietopaketti Lapin geologiasta ja luonnonnähtävyyksistä.

Karttoja myyvät:

GTK:n toimipaikat, opastuskeskukset ja kartanmyyntipisteet.

Tutustu myös geologiisiin näyttelyihin, luontopolkuihin ja kivipuistoihin.

www.gtk.fi

toisena jalkanaan ja lisäksiinä toiminut **Jaakko Riestola**, olivat laittaneet Lapin herkkuja parhaimmillaan tieteenkin. Jälkijoukot Siperiasta eli mainiot oppaamme **Antti Peronius** tyttärineen ja **Kai J Rantanen** onnekseen ehtivät juuri ja juuri ruokapöytänsä. Illanvietto sujui rattoisasti, mutta piti untenkin maille ehtiä, keräämään voimia seuraavaan päivään.

KULTALAN HISTORIAA

Aamulla teltat rullalle ja aamiaista nassuun. Muutama kuorsaaja tai yksityisyyttä kaipaava oli ottanut telttansa mukaan. Sikäli hyvä, sillä yöpymiskohteissa ei ollut kaikille kämpäpaikkaa. Ennen seuraavaa patikointiosuutta tutustuimme Kultalan historiaan ja yksityiskohtiin. Rakennukset ovat hyvässä kunnossa vieden vierailijan aivan 1800-luvulle.

Täältä se alkoi. Norjan kulturalöytöjen innostamina etsittiin Kultaa Pohjois-Lapistaakin. Valtion lähettämä retkikunta löysi 1868 jonkin verran kultaa parikymmentä kilometriä Kultalasta alavirtaan. Seuraavana vuonna alueelle ilmaantui innokkaita etsijöitä, etenkin Kalifornian kullan kaivuuseen tutustuneita merimiehiä. Heistä **Jakob Ervast** ja **Nils Lepistö** tekivät merkittävän löydön rannasta Kultalan kohdalla. Tästä seurasi kultaryntäys Ivalojoelle. Rakennettiin myös Kultala, Kruunun stationi, jossa löydetty kulta piti myydä valtiolle.

Päärakennus on aikoinaan hyvin rakennettu ja se on kunnostettu 1960-luvulla (Kultala säätiö). Leipomo on vielä pystyssä, sauna rannassa. Kapakkakin siellä on ollut. Antin mukaan tämä kaikki oli aika suuresti ylimitoitettua, koska kultaryntäys melko pian hiipui helpohkojen kultaesiintymien ehtyessä. Antin tarinoidessa historia muuttui hyvin eläväksi.

Tuija Elminen

Leipomo, kellari ja Kultalan päärakennus kesäkuussa 2009.

Kultala-Ritakoski-taipaleen taittoa. Reitin valinta pohjois- ja eteläpuolen välillä oli vaikea, kun ihmisillä oli entuudestaan kokemuksia vain jommastakummasta. Molemmat kokemukset puhuivat sen puolesta, että se toinen puoli on varmasti helpompi...

Kultala-Ritakoski

Allekirjoittanut kulki häntäpäin joukoissa valvomassa, että kaikki pysyivät mukana. Hyvin pysyttiin! Suoraan sanoen kyllä pelotti, että joku vierii rinkkoineen Ivalojokeen. Jotkut kohdat olivat hiukan haasteellisia, liukkaita kivikoita, jotka viettävät suoraan jorpakkoon. Oli myös muutama vuolaan puron ylitys. Vesi oli korkealla – kevätulvaa ehkä vielä – ja sadekin nostaa joen pintaa aika nopeaan. Rentukat kukkivat veden alla kauniisti.

Toinen patikointipäivä oli poutainen, jopa sateinen. Mitäpä sade haittaisi. Maisema oli kaunis, joen pintaa kuvioivat sadepisarat suvantopaikoissa, samoin kalat. Liukauden takia oli aika tarkkaan tutkittava myös mihin astui. Tällöin saattoi huomata ihastuttavia jäkäliä ja alkukesän kukkia. Muun muassa harvinainen lapinesikko kukki polulla parissa paikassa.

Ivalojoella on muutama valtaus, mutta nyt ei paikalla ollut ketään. Lainasimme yhtä nuotiopaikkaa kuumentaaksemme välipalamakkarat. Kokit porhalsivat kumiveneellä ohitsemme kohti Ritakoskea.

Retkueen alkupään ja häntäpäin kohtaa mispaikka oli Sotajokisuulla. Siellä nuotion ääressä odoteltiin kumivenettä. Antti kertoi Liljeqvististä ja tämän kämpästä, joka oli Sotajoen toisella puolen. Matkapuhelinverkon ulottumattomissa kun oltiin, oli pitänyt sopia aikataulut etukäteen, tietämättä kuitenkaan todellisuudessa kuinka kauan 7 kilometrin patikointi kestäisi. No, jälkipäin ei tarvinnut kauan odotella, kun kumivene saapui. Ivalojoki ylitettiin muutamassa erässä. Toisella puolen nelisen kilometriä meni joutuisasti.

Osa porukasta oli hieman kastunut ja viluissaan. Niinpä Ritakosken kämpän lämpö imaisi heidät sisäänsä, niin ettei sieltä

Venekyyti Lapin Luontolomat Oy:n kumi-veneellä toi vaihtelua matkaan.

Harvinainen lapinesikko (Primula stricta) ilahdutti nenä maassa kulkijoita Ivalo-jokivarressa.

Selvä ote asiaan. Ruotsalaisen puolijoukkue-teltan pystytystä Ritakosken pihalla.

toisia tahtonut saada enää ulos ollenkaan. Lämmikettä oli myös ulkona nuotiopaikalla, jossa herrat viihtyivät hyvin. Kokkiporukka oli taas tehnyt keittiöstä oikean keittion. Nyt hemmoteltiin poronkärityksellä. Kämpällä oli yöpymispaikkoja vähemmän kuin väkeä, ja miehille paljastui retken tee-se-itse-osuus, puolijoukkue-teltan pystytys. Ruotsalaista mallia joutui jonkin verran pätkäilemään, mutta mainiostihan se asettui. Kamina oli sen verran outo, että osa pakeni nukkumaan aitan ylisille ja joku jopa puulii-teriin. Suotta, sillä kamina toimi ihan hyvin.

Ivalojoen ”kulta-aikana” Ritakoski toimi mm. hyvänä välietappina kullankaivajien asioidessa Ivalossa (silloisessa Kyrössä). Ei ole yllättävää, että kaunis rantatasanne on valikoitunut asuinpaikaksi. Osa porukastamme olisi halunnut jäädä viettämään kesää niille sijoille.

Ritakoski-Palsi

Aamusella kumivene kuljetti väen joen yli lähelle Palsinojaa. Ojan, pienen joen enemminkin, vartta noustiin ylöspäin. Matkalla viivähdimme evästauolla Raahan pirtin pihalla. Ympäristö oli kovin sievä siinäkin. Palsilla saimme tutustua seudun nykyiseen kullankaivuun. Monet kaivajat olivat täydessä työn touhussa ja näimme sekä lapion heilutusta että suurta konepeliä kaivamassa ja pyörittämässä maamassoja. Kerta kaikkiaan olisivat 10 metrin syvyydessä köllöttelevät kultahippuset saamattomissa, jos vain kaurapuuroa polttoaineena käytettäisiin. Geologin näkemyksessä, mikä tietenkin on oikea, näitä hiekkvoja ja kiviä on myllätty ennenkin. Niitä vähän käännellään ja järjestellään uudelleen ja kasvit valtaavat maiseman pian jälleen.

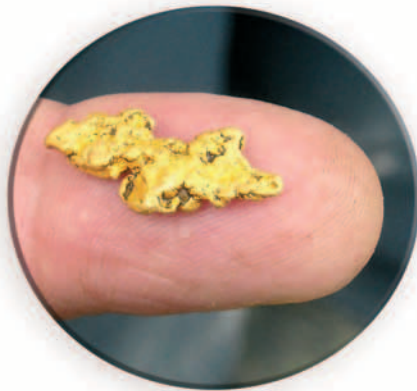
Vierailimme LKL:n valtauksella Elsaajan suussa, missä oli useita kaivajia jo töissä. Nähtiin aivan uutukainen löytökin, kun

Jaana Halla

Kangasmäet työn aherruksessa LKL:n valtauksella. Työn tulos, tuore hippulöytö, näyttää kiinnostavan retkeläisiä paljon enemmän kuin itse työ. Rouva rännin äärellä.

Kangasmäen Raimo esitteli edellisiltana löytämänsä liki 5-grammaista hippua. Kyllä aito Lapin kultahippu innosti kokeneita kenttägeologeja. Hippu kiersi kädestä käteen ihasteltavana ja ehkä lisäsi harmin tunnetta siitä, ettei aikaa suunniteltuun omakohtaiseen kullanhuuhton kokeiluun ollut.

Liisa Hertell

Liki 5-grammainen paistattelee löytäjänsä, Raimo Kangasmäen sormella.

Kokkien keittämä soppa odotti meitä ylhäällä ja kun sitä vähän jäi, saatiin muutama kaivajakin siinä samalla ruokituksi.

Vähän haikeana piti jättää kultamaat, päästää Antti muihin hommiin ja jatkaa muulla porukalle Inariin hotellille. Onhan hotelli tietysti aina reissun päälle kiva. Suihku ja kaikkea. Ruokakin oli aivan hyvää, mutta ei se kämpillä syötyihin herkkuihin yltänyt. Täällä Mullis' kertoi meille vielä Lemmenjoen kullankaivuusta.

Suurikuusikko

Viimeisen päivän matkan varrelle ja aiheeseen sijoittui sopivasti nykypäiväinen tuore

Eero Pokki

Matkan järjestäjät ja oppaat Suomen Geologisesta Seurasta (SGS) ja Lapin Kullankaivajain Liitosta (LKL) poseeraavat Palsilla matkan loppuvaiheessa. Peter Johansson SGS (takana vas.), Antti Peronius LKL, Kai J. Rantanen LKL, Anja Arkonsuo SGS (edessä vas.), Jaana Halla SGS ja Tuija Elminen SGS.

Jaana Halla

Suurikuusikon avolouhos.

kultakaivos, Suurikuusikko Kittilässä. Tämä Agnico-Eaglen kaivos aloitti toimintansa 2008 ja ensimmäinen harkko valettiin tammiukuussa 2009, joten uutuuden viehätystä on vielä ilmassa. Kyseessä on Pohjois-Euroopan suurin kultaesiintymä ja Euroopan suurin yksinomaan kullantuotantoon keskittynyt kaivos. Kulta se pitää sisällään arviolta 110 tonnia.

Alue sijaitsee Kittilän vihreäkivivyöhykkeellä, joka koostuu mafisista-intermediäärisistä vulkaanisista ja sedimenttikivistä. Kultapitoinen vyöhyke on kahden erityyppisen kivilajiyksikön välissä, jossa kivet ovat voimakkaasti hiertyneitä, breksioituneita ja hydrotermisesti muuttuneita. Kultamalmivyöhyke on yli 4.5 km pitkä, jossa syvyys yli 1.1 km. Malmin leveys vaihtelee 3–30 m.

Kävimme näköalatasanteella katsomassa avolouhosta. Iso monttuhän se. Työkoneet, jotka oikeasti ovat valtavan suuria verrattuna tavallisempiin kaivureihin ja kuorma-autoihin, näyttivät pikkiriikkisiltä siellä poh-

Tuija Elminen

Seppo tarkastelee louhoksen materiaalia, vulkaniittia, jossa kvartsiraot risteilevät.

jalla pyöriessään. Katselupaikalla oli myös suuria lohkkareita, joissa kimmelsi, lähinnä kuitenkin sulfidien kimallusta – tosin nämä ehkä sittenkin sisälsivät kulta. Vain parisen prosenttia kullasta esiintyy vapaana, loput piileskelevät arseenikiisun ja pyriitin hilassa tai pienissä sulkeumuissa. Siksi sen irrottaminen on myös työlästä.

Suurikuusikosta sitten Rovaniemelle ja yhteinen matkaosuus oli ohi. Matka oli antoisaa kaikille. Oli nähty ja kuultu valtavasti kultahistoriaa, joka avautuu niin toisella tavalla itse paikan päällä. Faktaa, teoriaa, tarinoita... Järjestäjinä ei voinut kuin ällistellä niin valoisaa ja hyväntuulista joukkiota. Vaikka pettymyksiäkin matkassa oli, kun ei ajanpuutteen takia ehditty yhtään itse huuhtomaan kulta.

Olikohan reissu edennyt vielä puoliväliinkin – hmm Ivalojoen varressa jossain kai oltiin – kun jo syntyi ajatus, että ensi vuonakin pitää järjestää kultaekskursio. Ja silloin matka luonnollisesti jatkuisi Lemmenjoelle. Jos vaikka sitten pääsisi itsekin kaivamaan tai huuhtomaan. Bussissa Rovaniemelle mentäessä lähes kaikki ilmoittautuivat seuraavaan reissuun, joka näin ollen lie nee pakko järjestää.

Tuija Elminen

Pyrkyrien palsta – historiaa, jota ilman Lappi ei olisi Lappi, eikä Inari Inari

Nyt eivät olleet **Finnen Matilla** asiat oikein hyvin. Itse asiassa ne olivat tosi huonosti. **Ruokasen Pauli ja Loppukaarten Jouko** hoksasivat sen heti, kun saapuivat Matilta ostetulle Ylä-Miessin valtaukselleen alkukesästä -51.

Kullankaivaja Matti Finne oli tullut Miessijoelle yhdessä toverinsa **Jalmari Hepo-ojan** kanssa heti Lemmenjoen rynnätyksen alkuvuosina. Finne pykäsi pienen ja vaatimattoman turvekömmänän Miessijoien latvoille. Hänelle myönnettiin vuonna 1949 valtaus ”Vesikuru”, mutta vuonkailla, iskemättömillä kultamailla sattui käteen ”Ei voittoa” -arpa.

Kullankaivun kannalta mielenkiintoisin seikka Finnen tragediassa on se, että häneltä valtauksen ostaneet Loppukaarre & co. punnitsivat saaliinsa kiloissa.

LKL:n puheenjohtaja Heikki Kokko, Martti Marttila, Matti Omenainen ja Arvo Ruonaniemi (kameran takana) veivät liiton 20-vuotisjuhlan aattona kukat Matti Finnelle ja muille siinä vaiheessa Inarin kirkkomaahan haudatuille kullankaivajille.

Arvo Ruonaniemi

GTK:n tutkimusavustaja **Ville Saarisen** työkirjaansa kirjaamaan, vuosia 1947–1955 käsitelleen **Heikki Kokon** haastattelun mukaan Loppukaarten ja Ruokasen kahdelta valtaukselta saatiin yli 20 kiloa kultaa. Valtauksilla työskenteli keskimäärin 5 miestä ja töitä tehtiin veden riittävydestä riippuen vuoroin ylä- ja alakaivoksella. Kaivoksista rikkaampi oli ylempi, joka maamäärään nähden oli Lemmenjoen antoisin. Siltä saatiin 13 kiloa kultaa kesällä 1950.

Ehkä veden puolesta oikullinen jokilatan valtaus oli alkujaan liian työteliäs yksinäiselle puurtajalle.

Huonosti onnistui Matilta joka tapauksessa myös kaivukesä 1950. Kultapullon pohjalle ei paljon muruja kertynyt. Eipä niitä ollut tiedossa sitten rinnan alle rintamaillakaan. Finnen Matti päätti jäädä talven yli kultamaille kämpästelemään. Jonkinlaisena viraabelihommana hänet nimettiin vasta perustetun Lapin Kullankaivajain Liiton puolesta Miessijoelle kulta-alueen vartiomieheksi – vaikka mitäpä siellä juuri oli tyhjässä kairassa paljon vartioimista. Ja keneltä.

Ehkä ajatuksena nimityksen takana oli se, että kokouksessa 17.9.1950 voitiin kerätä jokaiselta liiton jäseneltä gramma kultaa yhteissättiin kulta maiden vartiomieheksi jäävälle Matille.

KAVERIA EI JÄTETTY

Talvi oli pitkä ja rankka, eivätkä Matilla eväitäkään olleet parhaasta päästä. Kun kevät lopulta vääntyi alastomana ja martona pohjolan perukoille, virisi entistä innokkaampi kuhina kultapurojen varseille. Talven aikana huonoon kuntoon joutunut Matti alkoi muiden kaivajien valuskeltua paikalle kuitenkin puhella, ettei hänestä kyllä taida enää työntekijäksi.

Matille tehtiin parit, joilla kyynelsilmin Miessiiä katsellut vanha – 54-vuotias – kulta mies kannettiin Jäkäläpäälle raivatulle lento-

kentälle lentokyytiin kylille, ja siellä Inarin nimismiehen virkataloksi Lapin kullan löytövuonna 1868 perustetulle Toivoniemen tilalle. Ivalojoen Kultalan virkamiehenä, kullankaivajana ja Inarin nimismiehenä sekä kunnankirjurina toimineen **Xenofon Nordlingin** toimesta Toivoniemen tila oli sittemmin (1878) siirretty Juutuanjoen suusta Kaamasen Toivoniemeen. Tyhjilleen jääneelle mallitilalle oli ankaralla kädellä Inaria ja inarilaisia runnoneen silloisen sikainfluenssan, espanjantaudin (1920) jäljiltä perustettu orpolapsien ja avuttomien vanhuksien turvakoti.

Yhteisöllisyyden tunne kaivajien keskuudessa oli Lemmenjoen ryntäyksen alkuvuosiina vahva. Finnen tiedettiin olevan huonossa kunnossa, ja eräänlaisena sosiaalisena tulonsiirtona päätettiin jälleen 23.9.1951 liiton kokouksessa Pellisen kämpällä kerätä hänelle avustus. Keräys tuotti 1 500 markkaa ja 25 grammaa kultaa.

Keräys Matti Finnen hyväksi 23.9.-51	
Nimi	Summa
Liittolaisten Lounas	5 gr
Liittolaisten Lounas	2 "
Liittolaisten Lounas	3 "
Liittolaisten Lounas	200 mk.
Liittolaisten Lounas	4 gr.
Liittolaisten Lounas	2 gr.
Liittolaisten Lounas	500 :-
Liittolaisten Lounas	4 gr.
Liittolaisten Lounas	2 "
Liittolaisten Lounas	200 mk.
Liittolaisten Lounas	1 gr.
Liittolaisten Lounas	1 gr.
Liittolaisten Lounas	200 :-
Liittolaisten Lounas	500 mk.
Liittolaisten Lounas	20 gr +
Liittolaisten Lounas	1500 :-

HAUTAKIVI JA PUOLI KILOA KARAMELLIA

Keräyksen tuotto postitettiin asiamiehen kautta Inarin vanhainkotiin Toivoniemeen, saatteena että Matti Finne voi sen siellä käyttää viihdytykseen. **Enok Kangasniemi** laittoi saatekirjeeseen varmuuden vuoksi, että mikäli Matti kuitenkin sattuisi olemaan kuollut, on keräysvarat käytettävä hänen hautakivensä hankkimiseen ja tarjottava Toivoniemen vanhoille hautajaiskahvit.

Matti Finne olikin kuollut neljä päivää ennen keräyksen suorittamista, 19.9.1951. Hänen hautapaikkansa ympärille Inarin hautausmaalle alkoi lähes 30 vuotta myöhemmin rakentua kullankaivajien hautarivistö, Pyrkyreiden palsta. Liiton puheenjohtajan, **Heikki Kokon** toimesta Finnen haudalle hankittiin marmorilaatta.

Pienenä yksityiskohtana voidaan ketään loukkaamatta todeta Lapin Kullankaivajain Liiton harjoittaneen sponsorimainontaa tai product placementia jo kauan ennen markkinoitivistinnän keksimistä. Matti Finnen hautakiven nurkkiin on kaiverrettu maksajan logo, LKL.

Niin tosiaan, ja Toivoniemen vanhoille tarjottiin kullankaivaja Matti Finnen laskuun 2 kiloa verokahvia ja puoli kiloa karamellia.

KULTAMIESTEN KIRKKOMAAN VALTAUS

Rikkaimpien ja helpoimpien esiintymien tyhjentäminen ja kullan maailmanmarkkinahinnan romahdus 1954 hiljensi kultapurot ja liiton toiminnan. Ihmisiä sekä kullankaivajia kuitenkin edelleen kuoli.

LKL:n nimissä laskettiin seppeleitä hautakummuille, vaikka juuri muuta toimintaa ei ollut. Kun kuolemankaltaisesta horteesta eloon herännyt liitto vietti 20-vuotisjuhlansa syyskuun 18. –19. päivä 1969 Pellisen kämpällä Lemmenjoella, kävivät Kokko-Heikki, **Omenais-Matti**, **Martti Marttila** ja **Tiera** edellisessä päivänä laskemassa kukat Inarin hautausmaalle haudattujen kullankaivajien haudoille.

Muistelmateoksissaan Tiera muistelee **Fanni Vähäsarjalta** saadun yhdeksän pientä kimpua.

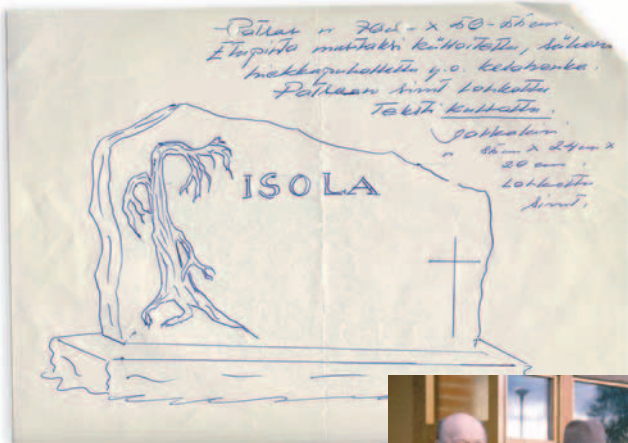
Johtokunnan kokouksessa 26.3.1977 ehditettiin kullankaivajien silloisen nestorin, **Jaakko Isolan** esittämistä liiton kunniajäseneksi. Asia päätettiin siirtää seuraavaan vuosikokoukseen.

75 vuotta 10.1.1978 täyttänyttä Isolaa ei senkään vuoden vuosikokouksessa kutsuttu kunniajäseneksi.

Kun loppuun saakka aktiivisesti kultaa kaivanut Isola 12.9.1978 kuoli, esitti liiton puheenjohtaja Heikki Kokko Inarin srk:n saamelaispappi **Tapio Leinoselle**, että kuolleet kullankaivajat haudattaisiin jatkossa siihen riviin, mihin Finne oli liiton keräämillä varoilla vuonna 1951 haudattu.

Tällainen ”kirkkomaan valtaus” sovittiin ja 24.9.1978 Jaakko Isola haudattiin rivistöön ensimmäisenä Finnen jälkeen. Vain vajaa viikko tästä paloi Isolan hautajaisista Lemmenjoen Jäkälä-äytsiin palannut **Veikko Nevalainen** kämpppäänsä, ja hänet haudattiin rivistöön seuraavana.

Esko Viitanen Kemijärveltä lähetti LKL:n puheenjohtajalle Heikki Kokolle nähtäväksi

Isolan Jaskan muistotilaisuus Inarin seurakuntatalolla 24.9.1978. Yrjö Korhonen, Nipa Raumala, Kullervo Linna, Heikki Kokko ja Aatos Flinck. Vasemmalla Esko Viitalan luonnos Pyrkyreitten palstalla suosituksi tulleesta hautakivistä.

luonnoksensa Isolan ja Nevalaisen hautamuistomeriksi. Liiton edustajien ja vainajien omaisten kanssa käytyjen keskustelujen päätteeksi Viitalan 1 350 markan hintainen tarjous hyväksyttiin.

Tällaisesta hautakivistä, jossa on hiekkapuhallettuna keloheikka, tuli suosittu Pyrkyreiden palstalla.

Osmo Luoto

JALOT PYRKYRIT

Kun liitto vietti 30-vuotisjuhliaan 22.–23.9.1979 Hotelli Laaniovissa Laanilassa, oli vauhtia haettu taas Inarin kirkkomaalta. **Väinö Hoppu**, hoputon Hoppu, oli lähtenyt Kultakodilta uusia kultamaita haeskelemaan ja löytynyt Lisman perältä teltastaan kuolleen. Hänet oli haudattu vain pari päivää ennen juhlia.

Juhlien jälkeen tunnelma oli apeanlainen, muistelukset kääntyivät helposti paremmille kultamaille siirtyneisiin vanhoihin vääreihin. Perustavassa kokouksessa mukana olleitaakaan ei ollut saapuvilla enää kuin yhdeksän.

Tässä tilaisuudessa kultamiesten Juutuanjoen törmällä oleva viimeinen valtaus sai nimensä, Pyrkyreitten palsta. Tilanteesta on kaksi eri aikalaismuistelua.

Kultahistorijoitsija **Seppo J. Partasen** Erä-

lehden artikkelissa kertoman mukaan puheenjohtaja Heikki Kokko oli lounaspöydässä todennut Inarin kirkkomaalla olevan jo neljä kultamiestä rinnakkain, ja koko rivin olevan varattuna seuraaville. Liiton ensimmäisen puheenjohtajan **Kullervo Korhosen** pohdintoihin siitä, kuka joukosta mahtaa olla seuraava, totesi joku rivijäsenistä, että eläpä suotta vuoroja mieti. Niitä on pyrkyreitä tälläkin alalla. Menevät toisen vuorolla.

Yrjö Korhonen taas muisteli, että tilaisuudessa **Isä-Jussi Mikkonen** tuumasi, että hänen vuoronsa on varmaan seuraavaksi, koska hän on porukan vanhin. Tähän Kokko-Heikki oli tokaissut edellä mainitun arvion alalla olevista pyrkyreistä.

Muistelepa Partanen toisessa yhteydessä Kullervon ottaneen kynänkin käteensä laatia-akseen vuorolistan seuraavaksi haudattavista. Liiton oma historiikki ”Morgamin pyrkyrät”

Kullankaivajien yhteisen muistoristi-ajatuksen isä ja palstalle haudattujen väärtien "virallinen muistelijä" Arvo "Tiera" Ruonaniemi ja Lemmenjoen kullan löytäjäveljeksistä Veikko Ranttila LKL:n 50-vuotisjuhlan avauksessa Pyrkyripalstalla.

Seppo J. Partanen

puolestaan laittaa sanat **Arvo Ruonaniemen** teoksiin pohjautuen **Raumalan Nipan** suuhun ja esittää pyrkiryöden olevan nimenomaan kyseiselle palstalle.

Kultamiesten itseironista huumoria romanisoi matkailijoille suunnattu paikallislehti Saariselän Sanomat 1990-luvulta. Inarin muiden matkailunähtävyyksien joukossa Pyrkyreitten palstaa esittelevä lehti selittää hautariviston nimen tarkoittavan sitä, että sinne haudatuilla miehillä on ollut pyrkimys johonkin muuhun kuin vain aineelliseen hyvinvointiin – mm. itsensä löytämiseen. Wau!

Pyrkyreitten palsta, Pyrkiryien palsta tai Pyrkyrpalsta. Miten vain, mutta nimi vakiintui välittömästi käyttöön.

"Pyrkiryien palstalle on pystytetty risti"

TOIMINTAKERTOMUS 1988

Hitaita on kultamiesten kiireet, totesi Yrjö Korhosen elämäkertaa valmistellut henkilö kerran odottaessaan allekirjoittaneelta liiton lausuntoa apurahahakemukseensa...

Prospäkkärissä 1 / 1984 Arvo Ruonaniemi, eli Tiera totesi liiton rivien harvenneen – "pyrkyrpalstallakin" oli jo 14 hautaa. Se oli saanut hänet pohtimaan erilaisia tapoja menneiden kultamiesten muistamiseksi. Tiera esitti kaksi vaihtoehtoa; yhteinen iso risti hautausmaalle pyrkyrpalstan viereen tai muistomerkki Inarin kirkolle.

Tiera toivoi asian taakse varoja säästävää talkootyötä, suunnitelmia ja yhteistyötä seurakunnan sekä Inarin kunnan kanssa.

Samassa jäsenlehdessä liiton puheenjohtaja **Jaakko Kangasniemi** vastasi asiaa käsitellyn johtokunnan kokouksissa ja toivoi jäsenil-

tä julkista keskustelua aiheesta. Vuosikokouksessa 31.3.1984 keskusteltiin muistokivistä tai -rististä Inarin hautausmaalle. Liiton johtokunnalle annettiin tehtäväksi selvittää muistomerkkiasiaa.

Seuraavana vuonna valtuutettiin puheenjohtaja Kangasniemi käymään asiasta valmistavia neuvotteluja. Vuonna 1986 **Arto Kangasniemi** hoksasi Inarin-Menesjärven väliltä kelon, jonka luonto oli muovannut täydelliseksi muistoristiksi Pyrkyreitten palstalle. Ei sellaista olisi saanut keltään kuvanveistäjältä tilattua. Toimintakertomukseen kirjattiin muistoristin olevan työn alla, ja sen pyrittävän saataman valmiiksi seuraavan kesän aikana. Vuodelle 1987 puheenjohtaja valtuutettiin teettämään valmiiksi pyrkyrpalstalle tuleva keloristi, ja ristiin kiinnitettävä vaskooli kai-verruksineen.

Lopulta, vuoden 1988 toimintakertomukseen voitiin kirjata: "Pyrkiryien palstalle on pystytetty risti."

PATSASTELLEN

Liiton 40-vuotisjuhlat juhlittiin 23.9.1989 Inarissa. Juhlat aloitettiin kokoontumalla Pyrkyreitten palstalle, jossa lääninrovasti **Jouko Lepistö** vihki uuden muistomerkkin kultamiesten muistoa ja merkitystä kunnioittavin sanankääntein. Muistomerkkijatuksen isä ja järjestelytoimikunnan puheenjohtaja Arvo Ruona-

Taideasioita, taideasioita... Antti "Musta hurma" Jomppanen ja taidemaalari Artturi Puusti arvatenkin taideasioista juttelemassa Antin talon portailla Njurgalahdessa 1991.

niemi pyysi Jaakko Kangasniemeä ja Yrjö Korhosta kiinnittämään vaskoolin vaienneiden kultamiesveljien yhteiseksi muistoksi pystytetyn honkaristin kylkeen.

Jaskan vanhan vaskoolin reunoja kiertämään on kaiverrettu Tieran muistolause "Nukkuos kullankaivaja Suuren Vaskaajan huomassa".

Ruokahalun tiedetään kasvavan syödessä. Niin kävi myös Pyrkyreitten palstan muistomerkin kanssa. Vuosikokouksen 1994 alla liiton johtokunta sai pohdittavakseen jäsenaloitteen patsaan pystyttämiseksi Pyrkyreitten palstalle. Liiton tuolloin aktiivinen Ivalojoen toimikunta valtuutettiin selvittämään asiaa ja sen kustannuksia. Patsasasiassa asetettiin tähän liiton 50-vuotisjuhliin.

Niiden preliminäärinä vietettiin 45-vuotisjuhlut 10.9.1994. Väljuhlien perimmäisenä tarkoituksena oli Inarin Yrityksen urheilutalolla vietetyssä ylimääräisessä kokouksessa vahvistaa vuosikokouksessa 26.3. 1994 hyväksytty sääntömuutosehdotus.

Johtokunnan kokoukseen toi Yrjö Korhonen tiedon Lapinkullan Ystävät Ry:n ajatuksista hankkia muistopatsas Inarin hautausmaahan Pyrkyrilastalle. Liitto antoi suostumuksensa hankkeelle ja Jaakko Kangasniemi nimettiin liiton edustajaksi asiassa.

Esittäessään juhlassa Lapinkullan Ystävien onnittelut 45-vuotiaalle LKL:lle, kertoi **Mat-**

ti Mähönen edustamansa yhdistyksen suunnittelemasta Inarin hautausmaan patsashankkeesta.

Patsashanke muodostui elämää suuremmaksi kysymykseksi linnarauhan Lemmenjoen konekaivuväännössä saavuttaneelle kaivajayhteisölle, ja oli aikanaan kiivaidenkin kannanottojen aihe.

Ilmassa oli suuren taidejuhlan tuntua; oli kuultu posiolaiselta taiteilijalta, **Tenho Tuomialalta** tilatun kolmimetrisen symbolistinen kartio tai soiro keloristin tilalle Pyrkyreitten palstalle. Keloristiä aikanaan katsastamassa olleet Kullervo Korhonen, Tiera ja muutama muu vanha veteraani olivat kuitenkin vannotaneet Kangasniemen Jaskaa puolustamaan sen paikkaa Pyrkyreitten palstalla niin kauan kuin heidän päänsä pystyssä keikkuisivat.

VARPASILLAAN

Vuosikokoukseen 1997 saatiin luettavaksi ja kantaa otettavaksi taidearvostelija, kuvanveistäjä ja taidemaalari **Artturi Puustin** kirje. Veljellisesti tervehtien Puusti viittasi Mähösen terveisiin pari vuotta aiemmin, joiden mukaan kuvanveistäjä **Ensio Seppänen** suunnittelsi Pyrkyrin palstalle näköispatsaan. Puusti piti kirjeessään Lapinkullan Ystävien Kultamuseon eteen pystyttämää, Seppäsen suunnittelemaa pronssiveistosta suurena kömmähdyksenä maallikon sekä taiteilijan mielestä. Hän totesi tekijäksi sittemmin kaikessa hiljaisuudessa ehdotetun myös "möykkyveistosten" tekijää, **Teuvo Tuomivaaraa**.

Kirjeen tarkoituksena oli varoitella liiton päättäjiä huonoja veistoksia tuottavasta liiallisesta kiireestä ja kullankaivua tuntemattomien tekijöiden puoleen kääntymisestä. Näillä kun ei ole toteutettavanaan muuta kuin omat fantasiansa, joilla ei ole mitään tekemistä kul-

lankaivun kunniakkaiden perinteiden ja historian kanssa.

Kykenemättömänä tässä ottamaan kantaa kirjeen taiteellisiin näkökohtiin, voi todeta Puustin olleen kirjeessään yhdeltä osin oikeassa; hän toteaa Kultamuseon vaskaajan kumartuneen ns. "Palettitanssijan" kiertyneeseen varvasasentoon, joka on luonnossa mahdoton.

Patsaan pienoismallin mukaisesti kokeilin asentoa, ja ainakin tällä mahalla ja näillä happevoivoilla se on fyysinen mahdollisuus.

Tai ehkä sen voisi sisällyttää omana sarjanaan kullanhuuhtontakisoihin.

Joka tapauksessa Puusti näki Pyrkyripals-
tan olevan liiton omaisuutta, ja jäsenten päät-
tävän, tuleeko muistomerkistä esittävä, puoli-
esittävä vai symbolistinen. Hän toivoi yhdis-
tyksen jäsenten viisaasti pohdiskelevan tätä
arvokasta asiaa ja pyrkivän kokonaisuudessa
puhtaaseen kullankaivajan logiikkaan eli yk-
sinkertaiseen kauneuteen, johon yhtyy arvok-
kuus ja hartaus.

Tämän varmistamiseksi tulisi perustaa lii-
ton oma patsastoimikunta.

ALKU JA LOPPU

Vuosikokousväen hämmästeläväksi oli 27.3.
1999 Inarin Paloaseman pöydälle ilmestynyt
enkeli ja kullankaivaja-figuureja.

Liiton hallitus oli saanut
vuosikokoukselle esitettäväksi

*LKL:n viimeinen perustajajä-
sen Tenho Tuomiala haudattiin
Pyrkyreitten palstalle liiton 60.
juhlapäivänä 18.9.2009. Tuo-
mialan itsensä viimeistä lepo-
sijaansa koskevan toiveen
toteuttamisessa teki Pekka
Turkka suuren työn. Saatto-
väkeä: hautausseuran
heinkilökuntaa (vas.), Pekka
Turkka, Martti Rapeli, Jaakko
Kangasniemi, Gösta Waselius,
kirkkoherra Jouko Lepistö,
Martti Pätilä ja Erkki Kreivi.*

Kalervo Rajalan kirjelmän. Siinä esitettiin
Pauli Lumentieltä tilattavan patsaan rahoit-
uksen järjestämiseksi – Lapinkullan Ystävien
Matti Mähösen järjestämän rahan lisäksi – jä-
senmaksulapun yhteydessä lähetettävää sadan
markan pankkisiirtoa. Patsas sijoitettaisiin Pyr-
kyreitten palstalle käytävän päähän, eikä näin
ollen uhkaisi puuristin olemassaoloa.

Hallituksen kokoukseen kutsuttu Mähö-
nen kiisti kirjeen itseään koskevat tiedot. Hal-
lituksen kanta oli, että rahoitusesitykseen ei
yhdytä. Samaan päätyi vuosikokous.

Uuden hallituksen järjestäytymiskokouk-
seen kutsuttu Lapinkullan Ystävä **Leo Laak-
sonen** totesi edustamaltaan yhteisöltä löyty-
vän rahaa patsashanketta varten. Laaksonen
korosti heidän antavan liitolle vapaat kädet
muistomerkien muodon ja taiteilijan suhteen,
pyrkimättä mitenkään vaikuttamaan toteut-
tamisvaihtoehtoihin.

Liiton puolelta yhteyshenkilöiksi nimettiin
Jaakko Kangasniemi ja **Kari Virtanen**, ja to-
dettiin ettei hanke valmistu syksyllä vietettä-
viin liiton 50-vuotisjuhliin.

Juhlakirja juhliin kylläkin valmistui. "Mor-
gamin pyrkyreiksi" aamulla kello 7.30 nimet-
ty inarilaisen **Teuvo Lehtolan** kirjoittama
LKL:n 50-vuotisjuhlahistoriikki. Kirjaan ku-
vitusta valitsemassa olleet Jaakko Kangasniemi,

Markku Arvelin

Pekka Salonen, Yrjö Korhonen ja Seppo J. Partanen pyörittivät teoksen nimeä sitä löytämättä.

Aikaisen madon miehen, Partasen Sepon tupinaan ja nimen tapailuun itselleen sietämättömän aikaisin seuraavana aamuna ärtyneenä herännyt Salonen oli punkaltaan tuumannut, että Morgamihan nimessä pitää olla, koska liitto siellä perustettiin. Sepon mietteet taas olivat Pyrkyreiden palstalla ja niin kirjalle saatiin iskevä nimi. Alku ja loppu. ”Morgamin pyryrit”.

Itse 50-vuotisjuhlissa – jotka luonnollisesti alkoivat Pyrkyreitten palstalta – lääninrovasti Jouko Lepistö juhlapuheessaan vöyriästi lupasi liitolle valtauksen laajennuksen toiseen riviin.

Lapin kullankaivajia on enemmän kuin koskaan. Kuinkahan lisämakuupaikat tulevat riittämään?

KIVEN MUISTOT

Loppujen lopuksi kullankaivajien muistomerkki toteutui taiteilija Pauli Lumentien suunnittelemana ja toteuttamana Ivalon hautausmaalle. Paikallislehti Inarilaisen ja Lapin Kullankaivaja-lehden kustantaja Ukko-Media oli asiassa aktiivinen. Myös LKL vastasi Inarilaisen haasteeseen ja lahjoitti 1000 mk muistomerkin toteuttamiseksi.

Kullervo Korhonen, joka oli jäänyt koneyrityksensä myötä velkaa **Jukka Pelliselle**, pystytti myöhemmin tämän muistoa kunnioittaakseen vuonna 1953 surmansa saaneelle Pelliselle muistokiven Pyrkyreitten palstalle. Kulta-Korhonen itse haudattiin toivomuksensa mukaisesti vuonna 1989 samalle paikalle, johon Pellistä ei ole koskaan haudattu.

Liiton hallitukselta vaadittiin vuoden 2001 tulo- ja menoarvioon kirjattavaksi hautakiven hankkiminen **Ville Keurulaisen** haudalle, joka oli edelleen sitä vailla. Jäsenistön vanhaa kaarta olevat aloitteentekijät katsoivat liitolla olevan kunniavelka vuonna 1999 haudatulle Vil-

lelle; olihan tämä aikanaan lahjoittanut liitolle Kultakodin tontin. Villen hautakiveä ei säilytetty budjettiin, vaan se hankittiin aiemmin säästöön jääneillä varoilla.

Kullankaivajien vanhainkodin – Kultakodin – pitkäaikainen isännöitsijä **Jorma Kosonen** haudattiin Pyrkyreitten palstasta takaoikealle, heti siihen olkapäähän taakse. Monien mieltä lämmitti ajatus siitä, että Jomppe sieltä huolehtii että vanhoilla kullankaivajaväärteillä on viimeisetkin asiat hyvin. Kuten Kulkotia vastapäätä asuessaan tien toiselta puolen huolehti tällä puolen rajan oltaessa.

Laanilan jäseninfotilaisuuden yhteydessä 18.7.2003 kirjattiin hallituksen kokouksessa ylös jäsenistöltä tullut aloite Pyrkyreitten palstan jatkeeksi perustettavasta kullankaivajien tuhkauurnien sijoituspaikasta ja muistoalueesta. Ajatusta pidettiin kehittämisen arvoisena ja siitä päätettiin avata neuvotteluyhteys muihin asiaan vaikuttaviin tahoihin ja jatkaa asian valmistelua jäsenistölle esitettäväksi.

Heikki Kokko kuoli 15.9.1982 ja hänet haudattiin toiveensa mukaisesti perustamalleen Pyrkyreitten palstalle.

Inarin hautausmaalta löytyy yli 50 kullankaivajaveteraanin hautakummut.

Seuraavan kerran kultamaille kiirehtiessänne, käykää pysähtymässä.

Mullis'

Lähteet:

Heikki Kokon haastattelu Vuotsossa 1955, GTK:n tutkimusavustaja Ville Saarinen. Tekstin työkirjasta kirjoittanut ja stilisoinut Seppo J. Partanen.

Jukka Kelan LKL:n 50-vuotishistoriikkiä varten kokooma julkaisematon materiaali.

LKL:n pöytäkirjat vv. 1949–2006, LKL:n arkisto.

LKL:n arkistomateriaali

Sankareita, veijareita ja huijareita; Seppo J. Partanen Kultahiekka ja tiimalasi; Arvo Ruonaniemi.

Suuri vaskaaja on vaskannut; Arvo Ruonaniemi.

Teuvo Lehtola: Kolmen kuninkaan maa, Historian Inari.

Sallan Aatsingin

ylityöntöruhjeen kultapotentialiaali

lettiin syystalvea 1974. Olin saanut keväällä filosofian kandidaatin paperit Turun yliopistosta. Sen myötä olin sitten vastaavana tutkijana, kun tutkittiin Sallan Aatsingin kurun maapeitteen kerrosjärjestystä. Olihan siinä hieman malminhajuista juttuakin mukana, sillä samasta kurusta oli aiemmin kesällä löytynyt kiisuesiintymän rapautumaan viittaavia götiittilohkareita. Tarkoituksena oli kairata kierrekairalla eli Augerilla profiili kurun läpi, ja ottaa näytteet kairatusta maa-aineksesta.

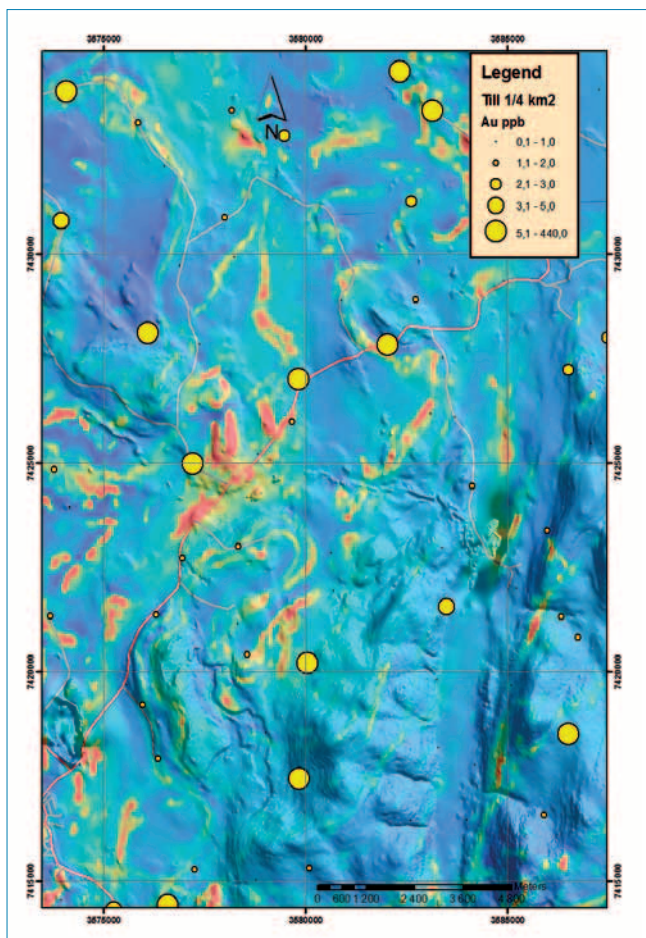
Urakoitsijan kairauskalusto viipyi matkalla Oulusta Sallaan viikon päivät. Syyksi ilmoitettiin kuljetusalusta kaatuminen liukkaalla tiellä ja kairauskoneiston vioittuminen siinä rytäkässä. Viivästyminen antoi tutkimusryhmälleni loppoaikaa. Niinpä päätimme tutustua alueeseen laajemmin. Mukana oli kaksi geologian alan opiskelijaa Turusta.

Olimme majoittuneet Sallatunturin Karhumajalle. Samaan aikaan tunturin juurelle oli nousemassa uusi uljas Revontulihotelli. Siellä rakennustöitä valvonut insinööri tarjosi minulle lainaksi 20 kaliiberin haulikko koeteltavaksi metsästysreissulle. Perimäinen tarkoitukseksi hänellä oli saada myydyksi ase minulle. Eräällä reissulla kokeilin tuota uutta asetta. Kyllä sillä teeri putosi 70 metristä. Sen haulikantavuus on parempi kuin väljemmissä kaliibereissa.

Lopulta kairauslaitteisto saapui ja päästiin tositoimiin. Näytteenottopisteiden merkinnässä olin pannut merkille susien jäljet näytteenottoalueella. Yksi oli varmaankin ollut saalistamassa, kun yhden loikan pituudeksi mitattiin 8 metriä. Kairaus alkoi kurun länsirinteestä. Siinä ei maapeitettä ollut kuin pari metriä. Augerin kynnet raapivat kalliosta palasia, ja ne nostettiin ylös. Kivilaji oli albiittiutunutta vulkaniittia, jossa oli taaja rikkikiisupirote. Siihen aikaan ei kultaa yleensä analysoitu näytteistä, joten tuonkin näytteen malmipotentialisuus jäi selvittämättä. Kairaus jatkui itään päin aina ruhjeen pohjalle. Siellä oli vaihtelevan koostumuksellisia sedimenttejä jopa 40 metrin paksuudella. Joissain näytteissä oli mukana kasvijäänteitä.

Homma tuli hoidettua ja minä palasin Tippa-Renulla Turkuun ja työkaverini valtion Saabilla Otaniemeen näytekruorman kanssa. Turun-matkan alkutaipaleella sattui outo tapaus.

Ajelin kuivaa tietä Kemijärvelle päin. Oli kirkas kuutamoinen ja näkyvyys oli mainio. Kymmenen kilometriä Sallan kirkonkylän jälkeen tielle ilmestyi viisi isoa koiraa. Niin ensin ajattelin ja hidastin vauhtia välttääkseni törmäyksen. Sitten näin eläimet tarkemmin ja totesin, että susiahan nämä ovat. Kun auto oli käynnissä ja valot päällä, ne käyttäytyivät kuin kesyt koirat. Mielessäni viilahti minun näköinen susiturkkinen kulki-

Ote Sallan (46) karttalehden geokemiallisen kartoituksen tuloksista. Kuvan taustana on aeromagneettinen kartta ja digitaalinen korkeusmalli. Moreenin kultapitoisuus esitetään keltaisilla pallosymboleilla.

Maaperäkairauksessa esille tulleen rikkikiisupiroitteisen albiittikiven kohdalla on 3–5 ppb:n luokkaa oleva kultapitoisuus. Tätä korkeammat pitoisuudet liittyvät Aatsingin kurun länsipuolisten metavulkaaniittien ja -sedimenttien kontaktiin, missä on myös karbonaattiutuneita emäksisiä vulkaaniitteja.

lä, kun vastaan tuleva auto oli kohdallani. No sinne jäivät sudet ja matka jatkui.

Kauan tämän tapausketjun jälkeen olin GTK:ssa töissä, tehtävänäni tulkita Sallan alueen moreenin geokemiallisen kartoituksen tulokset. Sen toki teinkin ja se on toinen ns. harvapiste-

ja Turun torilla. Olin edellissyksynä saanut saaliiksi näädän ja sen turkista teetin ”Davy Crocket”-päähiineen pojalleni. Mielikuva turkiksista vahvistui ja niinpä avasin oven ja panin lampun lisävaloksi konepeltiin kiinni. Hukat painuivat alas tieltä, mutta näin ne selvästi hakkuuaukealla.

Kaivoin kiväärin ja panokset takakontista. Sain kiväärin pois suojuksesta. Silloin näkyivät edestäpäin auton valot. Totuus tuli mieleeni: ei sitä hukkaakaan tieltä käsin saa metsästä. Keräsin kamppet äkkiä takaisin autoon ja luukku kiinni. Olin taas liikkeel-

geokemian tulkinta raporteista (Pulkkinen 1996). Siitä tulkinnasta käy ilmi, että Sallan Aatsingin maisemiin liittyy todella merkittävää kultapotentialisuutta.

Eelis Pulkkinen

KIRJALLISUUSVIITE:

Eelis Pulkkinen 1996. Sallan kartta-alueen geokemia. Summary: The results of the geochemical survey of the Salla area, eastern Finnish Lapland. Geokemiallisten karttojen selitykset. Geologien tutkimuskeskus. Espoo. 43 p.

Lemmenjoen kulta-alue

► 5000 eKr.

Kaivaja saa kuopan valmiiksi ja kiipeää sieltä ylös. Kahdeksan kuoppaa on kaivettuna rivissä ja syvien kuoppien väleissä on aitoja.

Viikkojen raskas kaivuu on päättynyt ja pian työn tulokset tuottavat saaliin. Tuuheassa mäntymetsässä on lisää oksista sekä pienistä puunrungoista tehtyjä aitoja. Nyt on vain odotettava saalista. Kaivaja haukkaa palan savukuivattua peuraa ja juo palanpainikkeeksi raikasta tunturipurossa solisevaa vettä. Kunpa tulisi hyvä saalis, kaivaja toivoi, silloin lapset ja nainen olisivat tyytyväisiä.

► 2009 jKr.

Kaivaja saa kuopan valmiiksi ja kiipeää sieltä ylös. Kahdeksan metriä pitkän kuopan vierellä on mäntylautoista tehty ränni.

Viikkojen raskas kaivuu on päättynyt ja pian työn tulokset tuottavat saaliin. Harvan tunturikoivikon läpi kulkee poroaita. Nyt on

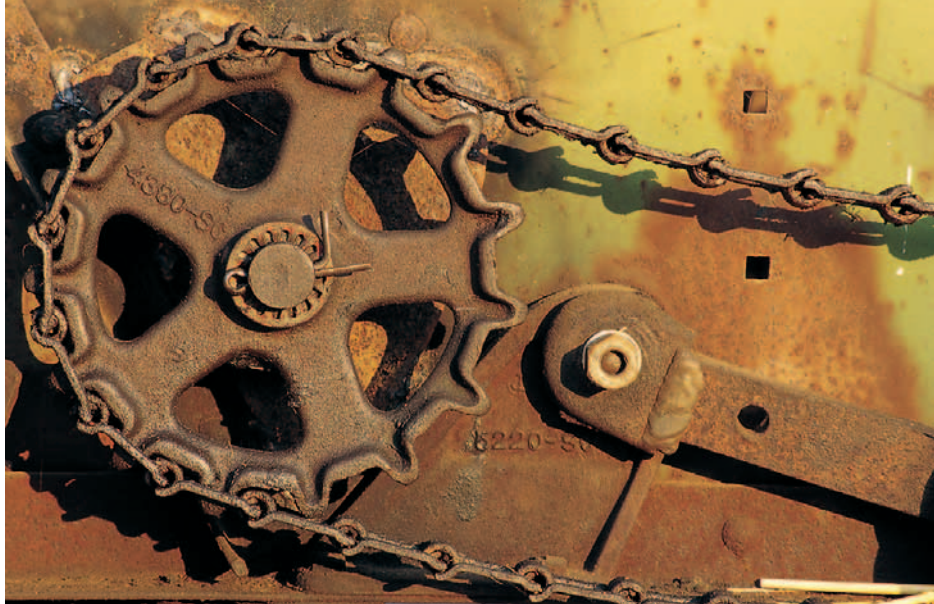
vain odotettava saalista. Kaivaja haukkaa palan kuivattua poroa ja juo palanpainikkeeksi raikasta tunturipurossa solisevaa vettä. Kunpa tulisi hyvä saalis, kaivaja toivoi, silloin lapset ja nainen olisivat tyytyväisiä.

Edellisissä kappaleissa oli kuvaus kahden eri aikakauden eläjästä; loppukivikauden metsästäjästä sekä nykyajanlopun kultamiehestä. Kumpainenkin on jättänyt jälkensä moreeniin, asunut ja elänyt samalla jokivarren terassilla. Kummallekin Miessijoen seutu on antanut elannon. Kummatkin on jokin voima ajava pois kotoaan.

Kivikaudenkaivajan häätää ympäristönmuutos. Lämminkausi loppuu ja ilmasto rupeaa kylmenemään. Mäntymetsän raja siirtyy alemmaksi ja kasvillisuus tuntureilla vähenee. Peuroja on vähemmän.

Kullankaivajan häätää asennemuutos. Ilmaston lämmitessä mäntymetsäraja nousee yhä ylemmäs ja kasvillisuus tuntureilla lisääntyy. Poroja on enemmän.

AXT

Tähän on tultu - Miten eteenpäin?

Lapin Kansa uutisoi 4.10.2009 kullankaivaja **Raimo Kanamäen** taistelusta kotipaikka-oikeudesta. Henkikirjoittaja **Torsti Patakangas** asettui poikkeuksellisen omaloitteisesti kullankaivajan puolelle metsähallitusta vastaan kirjoituksessaan 8.10. 2009. Meneillään oleva kädenvääntö Lemmenjoen kullankaivajan oikeudesta valita asuinpaikkansa on osa metsähallituksen hyökkäystä kullankaivuelinkeinoa vastaan. Metsähallitus aloitti 1980-luvun puolivälissä massiivisen lainmuokaisten ja lainvastaisten virkatoimien sarjan, joiden kohteeksi minäkin jouduin.

Oikeustaistelua kesti kymmenen vuotta ja metsähallitus laski aseensa vasta kymmenien sille tappiollisten oikeuspäätösten jälkeen. Virkamiesarmeija poltti paitsi näppinsä myös huomattavan määrän veromarkkoja. Kullankaivajat käyttivät omia rahojaan ja maksamalla kalliita asianajokuluja hakivat vahvistuksen

perustuslaillisille oikeuksilleen maamme korkeimmista oikeusasteista.

Hämmästelin silloisille laillisuusvalvojille, oikeuskansleri **Jorma S. Aallolle** ja oikeusasiamies **Lauri Lehtimajalle** tilannetta, jossa virkamiehet virkatyönään vuodesta toiseen käynnistävät oikeusjuttuja joilla ei ole menestymisen mahdollisuutta. Osoitin asiakirjakopioilla kymmeniä lainvastaisia virkatoimia. Kerrankin sattui, että metsähallitus juoksutti keskusrikospoliisin miehiä valtauksellani sillä perusteella, että kaivuutoiminta oli kielletty kansallisuuden järjestyssäännössä. Korkein hallinto-oikeus oli kumonnut mainitun kiellon, vieläpä kaksi eri kertaa. Silloin minulle valkeni, että ”tätä kaikki asianomaiset noudattakoot” velvoittaa vain hallintoalamaista, ei hallinto-virkamiestä.

Metsähallitus siis hävisi oikeudenkäynnit, mutta ylimmät laillisuusvalvojat eivät millään tavalla hillinneet virkamiesten laillisuuden ra-

jat ylittävää viranhoitoa. Kiusanteko sai siis jatkaa. Nuoltuaan haavojaan toistakymmentä vuotta metsähallitus päätti antaa lopullisen kuoliniskun Lemmenjoen kullankaivuelinkeinolle, vaikka Suomen eduskunta oli nimenomaan säättänyt, että elinkeinoa ei saa rajoittaa, kun kansallispuisto 1971 laajennettiin kulta-alueen päälle. Metsähallitus ujutti elinkeinonharjoittamiskiellon ja varallisuus oikeuksien vastikkeettoman takavarikoinnin säädettäväksi uudistettavassa kaivoslaissa.

Kullankaivuelinkeinon kiello Lemmenjoella merkitsee koko elinkeinon näivettämistä etelän kesälomanviettäjien harrastukseksi, puistotätien johtamaksi leikkipuistoksi. Lemmenjoella on Euroopan rikkain kulta- ja jalokiviesiintymä. Koneellinen kullanhuhdonta on pienkaivostoiminnan innovatiivisinta aluetta. Alkutuotantoon kuuluu laitesuunnittelua, koneenrakennusta, kullan ja jalokivien tuotantoa, korunvalmistusta ja kauppaa. Tietotaitoa on kehitetty vientituotteeksi ja viety Komiin ja kauemmaksikin Uralille. Ensimmäiset jalot rubiinit ja safiirit on löydetty ja tieteellisesti kuvattu.

Kullankaivajat ovat siis harjoittaneet ja kehittäneet elinkeinoaan luottaen Suomen lakeihin ja korkeimpien tuomioistuimien päätöksiin. Vuosi sitten putosi pommi. Työ- ja elinkeinoministeriön kaivoslakityöryhmä, joukko virkavastuulla toimivia valtion virkamiehiä ilmoitti, että koneellinen kullankaivu lopetetaan Lemmenjoella ja kaivospiirit eli varallisuus oikeudet raukeavat ilman korvausta. Perusteluksi ilmoitettiin toiminnan mahdollinen vaikutus Lemmenjoen veteen, vaikka virkamiesten tiedossa oli se tosiseikka, että Lemmenjoen vesi tutkitusti on puhdasta kuin kaivosvesi.

Kantelin kaivoslakityöryhmän työstä oikeuskansleri **Jaakko Jonkalle**. Lakiesityksessä poljetaan jänkään kullankaivajien elinkeinon, asumisen ja varallisuuteen liittyvät perustuslain suojaamat oikeudet, vieläpä valHEELIN perusteluiN. EnsIn oikeuskansleri ilmoit-

ti minulle, että virastossa vakiintuneen käytännön mukaan hän ei puutu valmisteluun. Päätös kuitenkin muuttui, kun kerroin, että kaivoslakityöryhmä on aiheuttanut huomattavaa vahinkoa julkaisemalla hankkeensa ja sen virheelliset perustelut. Kaivospiirien siirtoarvot ovat romahtaneet ja minunkin Lemmenjoki-korujeni myynti on alentunut, kun alkutuotannon on väitetty pilaavan vesistöä. Tämän kuultuaan oikeuskansleri ilmoitti seuraavansa lain jatkovalmistelua.

Lapin ihmisillä on syytä huoleen. Valta asuu Helsingissä ja muualla ruuhkasuomessa. Valankäyttäjät eivät sallisi Lapin laajoilla selkosilla oikeastaan muuta toimintaa kuin matkailua ja poronhoitoa. Porotalouden kriisiytymisestä näkee paljon uutisia. Matkailu romahtaa jos talouslama jatkuu ja syvenee. Siksi olisi Lapin elinkeinorakenne säilytettävä mahdollisimman monipuolisena.

Lapin kullankaivuelinkeino alkoi 1860-luvun suurina nälkävuosina Ivalojoella. Painopiste on aikojen saatossa siirtynyt Lemmenjoelle. Siellä elää ja työskentelee Euroopan Unionin pienin ja uhanalaisin ammattikunta. Jos piirrämme Lapin karttaan luonnonpuistot, kansallispuistot, erämaa-alueet, soidensuojelualueet ja Natura-alueet, huomaamme että uhattuna ei ole luonto vaan ihminen ja hänen arvokkain ominaisuutensa, ihmisen työ.

Valtiovalta on liioitellun luonnonsuojelun paineessa pettänyt Lemmenjoen kullankaivajille annetut lupaukset elinkeinon jatkumiseksi. Nyt olisi tehtävä aloite kulta-alueen erottamiseksi pois kansallispuiston alueesta. Ristiriita suojelun ja elinkeinon väliltä poistuisi kaikkien eduksi. Pienen kulta-alueen korvaava alue suojelulle löytyisi helposti jos vain löytäisi hyvää tahtoa.

Aarne Alhonen

kultaseppä, kullankaivaja
Hollola, Lemmenjoki

Kirjoitus on julkaistu Lapin Kansassa

LKL:n perinteinen kultakuvakisa, osa 3

Yleisön pyynnöstä pamautetaan avatuksi LKL:n perinteinen valokuvakilpailu, jonka tarkoituksena on saada liiton arkistoon laadukkaita kuvia kultamailta, ja saada meidät katselemaan ainutlaatuista kultakulttuuriamme myös kameran etsimen läpi.

Aikataulu on tiukka, mutta osallistumisajaka-
kaa jatkamalla kuulemma vain siirretään päätöksentekoa.

Jotta parhaat saataisiin palkittua seminaaristeilyn yhteydessä 22.–24.1., on kilpailukuvien oltava perillä viimeistään 18.1.2010.

Kuvat voi toimittaa paperivedoksina osoitteeseen: LKL Ry, PL 86, 99871 Inari tai riittävän korkearesoluutioisina digikuvina osoitteeseen: mullin.mallin@gmail.com.

Parhaat palkitaan Lapin kullalla!

Kilpailusarjoja on kolme:

- 1) Kullan murut; kuvat fyysisestä kullasta
- 2) Työn kuva; kullankaivun eri työvaiheet
- 3) Kullankaivaja kotonaan; kultaleirin elämää kuvaavat kuvat

Kilpailuun osallistutaan nimimerkillä, max. yhteensä 5 kuvaa / nimimerkki. Ilmoita mihin sarjaan kuvasi osallistuu.

Kuvia ei palauteta, vaan ne säilytetään liiton arkistossa, ja ovat yhdistyksen julkaisuissa käytettävissä kuvaajan nimi mainitsemalla.

VENEKULJETUKSET LEMMENJOELLA

Tavarakuljetukset kulta-alueelle

Veikko Jomppanen

0400 137 090

Kysy myös poronlihaa

Hyvää ja Kultaista Vuotta 2010!
Toivoo Abkun tuovan väki

Matti Mähönen 1932–2009

”Kerro, että Matti elää vielä kauan iltanuotitarinoissa”, kehotti valtausnaapuri kuullessaan, että kirjoitan muistokirjoitusta Matti Mähösestä. Matin persoonan tuntien asia pitää varmaan paikkansa.

Helsinkiläistynyt savolaismies ilmestyi kultamaille 1970-luvulla ja otti ensimmäisen valtauksensa v. 1977 Sudenkurusta 4-tien tuntumasta Tankavaarasta pohjoiseen. Matti oli koko kultauransa uskollinen tuolle paikalle. Retkeilemällä hän tutustui Lemmenjoen alueeseen. Valtauskiireittensä lomassa hän kävi myös tutkimassa itäkairaa, mutta se ei antanut aihetta muuttaa paikkaa.

LKL:n kannatusjäsen Matista tuli 1978 ja varsinainen jäsen 1982. Hän osallistui liiton toimintaan ja loi erikoislaatuksen uran LKL:ssa. Matti oli vuosikokousten puheenjohtajana 1985–2006 yhtä välivuotta lukuun ottamatta.

Vaskauskilpailujen tuloluettelosta Matti löytyy, sillä v. 1978 hän voitti Tankavaarassa amatöörien maailmanmestaruuden ja 1982 Itävallassa hän oli kolmas yleisessä sarjassa. Monet muistavat Matin Tankavaaran kisojen vapaavälinesarjasta, jossa insinööri sai laittaa

kaiken mielikuvituksen ja insinööritaitonsa esille, perustana huumori.

Matti Mähönen tunnettiin myös aktiivisena kiviharrastajana. Suomen Jalokiviharrastajien Yhdistys (SJHY) sai nauttia Matin vuosikokousrutiinistakin. Matti oli vuosikokousten puheenjohtajana 1986–2000 ja 2005–2006. Lisäksi hän oli yhdistyksen tilintarkastajana 1984–1992. SJHY:n kultaisen ansiomerkin Matti sai v. 2007.

Kivet olivat mielessä vaikka puku päällä, kuten kävi neljännesvuosisata sitten. Matti oli Tampereella Insinööriliiton kokouksessa, mutta sopivan väliajan tullessa hän soitti ja kysyi olisiko minulla aikaa näyttää erästä kivipaikkaa Tampereen seudulla. Minulla oli aikaa, ja niin kävimme penkomassa kiviä, Matti tummansinisessä puvussaan ja kravatissaan. Näin insinööri-ekonomi säilytti tyyliinsä eteläisessä Suomessa.

Matti osallistui Kultaperinne ry:n toimintaan yhdistyksen aktiivivuosina 1990-luvulla. Yhdistys toimi ansiokkaasti Kultamieskodin hyväksi.

Matti Mähönen oli koulutukseltaan sähköinsinööri ja ekonomi. Hänen viimeinen pitkäaikainen työnsä oli Helsingin vesilaitoksen hankintapäällikkönä, josta työstä Matti jäi eläkkeelle 1991. Sotilasarvoltaan Matti oli reservin yliluutnantti. Hän oli mukana myös reserviläistoiminnassa ja toimi aikanaan myös paikallisen reserviupseerikerhonsa puheenjohtajana.

Me muistamme Matin värikkäänä ja iloisena henkilönä, joka osasi tarpeen tullen myös vakavoitua. Lukuisten ystävien mukaan hän oli reilu, rehti ja monipuolinen. Matti säilytti huumorintajunsa huolimatta vakavasta sairaudesta, joka lopulta mursi hänet 22.10.2009.

IN
MEMORIAM

Pekka Salonen

Tanka Matille

*Näet revontulet
kultapuron kai kuulet.
Tuulen huminan
seassa kaminan rapse.
Onhan se selvä; muistat.*

Juha Kauhanen

Haiku Matille

*Kota autiona
Jäi kaamos, tuli valo
Vapaa kultamies*

Hanski Aaltio

MERKKI PÄIVÄT

Pullea repullinen onnea! LKL onnittelee jäsenistöään

90 v.

20.3.
Kunniajäsenemme
Kirsti Jomppanen, Lemmenjoki

85 v.

23.12.2009
Kunniajäsenemme
Niilo Ranttila, Inari

70 v.

- 1.1. Pekka Patokallio, Tampere
- 14.1. Voitto Salo, Kuopio
- 29.1. Marjatta Lahtinen, Oitti
- 1.2. Osmo Kallinen, Aapajärvi
- 4.2. Kari Nieminen, Nurmijärvi
- 19.2. Pentti Palviainen, Ojakkala
- 20.2. Kalevi Räsänen, Lieksa

65 v.

- 3.1. Seppo Mäkkeli, Raisio
- 6.1. Pentti Holappa, Helsinki
- 10.1. Jouko Salomaa, Heinola
- 14.1. Tauno Latvalehto, Haukipudas
- 19.1. Heikki Lehvonen, Ristijärvi
- 21.1. Kyösti Hellsten, Kalanti
- 29.1. Seppo Alfonso Laaksonen, Vaasa
- 3.2. Sauli Öljymäki, Ylikiiminki
- 20.3. Pertti Pruikkonen, Tornio

60 v.

- 6.1. Heleena Virta, Ylivieska
- 26.1. Teuvo Tahvanainen, Tutjunniemi
- 8.2. Antti Kaski, Kauhava
- 9.2. Heikki Leskisenoja, Vihtavuori
- 16.2. Antero Enervi, Kylmälä
- 16.2. Antti Holappa, Utajärvi
- 19.2. Markku Aaltonen, Paimio
- 20.2. Keijo Andersin, Mikkeli
- 21.2. Tapani Drugge, Raisio
- 21.2. Tarja Kämi, Somero
- 23.2. Eero Kiviranta, Lusmaniemä
- 5.3. Esko Leipälä, Tyrnävä
- 6.3. Kari Virtanen, Sodankylä
- 14.3. Markku Ylimannila, Alajärvi
- 15.3. Pirjo Lainesalo, Helsinki
- 19.3. Turo Mustakallio, Rasivaara
- 27.3. Seppo Heikkinen, Ristijärvi
- 31.3. Eino Korpilahti, Kauhajoki

Liiton kunnia- ja perustajajäsenien
Ranta-Marin ja "Kultasilmä"-Kokon
perinteiden vaaliminen jatkuu.

*Varsinaisille jäsenille majoitus -10 %
Avoinna joka päivä.
Servetuloa!*

HOTELLI INARI

PL 94, 99870 INARI

puh. (016) 671 026

faksi (016) 671 047

HOTELLI KULTAHIPUN TARJOUS LIITON VARSINAISILLE JÄSENILLE

(Tarjous on henkilökohtainen)

- ▶ YHDEN HENGEN HUONE sisältää aamiaisen 65 € /yö
- ▶ KAHDEN HENGEN HUONE sisältää aamiaisen 80 € /yö
- ▶ KOTIRUOKA 9 €
- ▶ SAUNA huonelisä 15 €

Petsamontie 1, 99800 Ivalo
Puh. (016) 320 8800 Fax (016) 66 510

Metsähallitus tiedottaa

► Metsähallitus on vuosia käyttänyt Lemmenjoen huoltoluissa ns. kestoviitettä (eli maastoliikenneluvissa on lähes kaikilla ollut sama viitenumero). Nyt kuitenkin katsomme erinäisten vaiheiden jälkeen, että käytäntö on tullut tiensä päähän. Jatkossa huoltoluvat tullaan kirjoittamaan asiakaspalvelussa käytössä olevalla lupaohjelmalla. Näin ollen talviaikaisia huoltolupia myönnetään Ivalon ja Siidan asiakaspalvelusta ja kesäaikaisia huoltolupia vain Ivalon asiakaspalvelusta. Lupien myöntämisessä noudatetaan aluejohtaja Jyrki Tolosen antamaa ohjetta (Ohje Lem-

menjoen kansallispuistossa sijaitsevien valtausten ja kaivospiirien huoltoon liittyvien maastoliikennelupien myöntämiseen 1.2.2009 alkaen).

Pyydämme huomioimaan lupaohjeessa olevan ohjeistuksen tiettyjen lupien hakemisesta kirjallisena. Kirjallisten lupahakemusten käsitteily vie jonkin aikaa, joten hakemus kannattaa lähettää hyvissä ajoin ennen suunniteltua huoltoajankohtaa.

Koneiden siirto- ja kuljetusluvat haetaan edelleen allekirjoitaneelta.

Irja Mikkonen

Rumpuseula ja vesipumppu

Konekaivuun. Ränninleveys 60 cm.

Paripyörät + jalakset. Kuvia sähköpostitse.

Hintapyyntö 11 000 €. Puh: 0440 193 526

- Subaru pumput (Robin)
- Gold Miner konevaskoolit
- paineenkestävää, rullattavaa vesiletkua useita kokoja
- Tarkkuusvaakoja 0-50g ja 0-250g
- Peltivaskoolit (Inarilainen)
- Koeputket ja pipetit
- Tarkkuusluupit 10x21, 20x21 ja 30x21

VeitsiVakka

Kummunkatu 12 83500 Outokumpu

0400-172 634

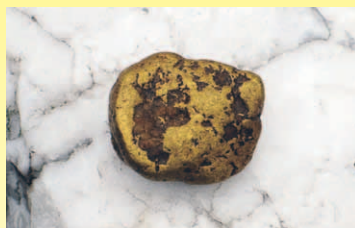
LAPIN KULTA PREMIUM

LAPIN KULTAA

tarinoina ja hippuina

Uudet ja vanhat lappikirjat

Kultahiekkaa ja Lapin Kultahippuja
0,5 grammasta 192 grammaan

Pajutie 3, 04310 TUUSULA
Puh. 040-5454833

Nettikaupasta Lapin
tarinat, kultahiput ja
kullankaivuvälineet

www.hipputeos.fi

.536

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry,
PL 86. 99871 INARI

PANIMO!

Panimo Pub

avoinna klo 10 - 02

Edulliset majoitushinnat. 1 - 4 hengen huoneet, kelomökkejä. Lemmenjoella kaivos ja kämppä. Pubissa talon olutta ja hyvää seuraa.

PANIMO!

Saariselän Majatalo & Panimo Pub

Tel +358 16 6756500
Fax +358 16 6756 581
panimo@saariselanpanimo.fi
www.saariselanpanmo.fi